

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Diplomová práce

Příprava dobrovolníků pro pravidelnou činnost s mládeží

Vedoucí práce: Doc. Michal Kaplánek, Th.D.

Autor práce: Denisa Madziová

Studijní obor: Pedagogika volného času (PS)

2012

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Děkuji vedoucímu diplomové práce Doc. Michalu Kapláňkovi za cenné rady a připomínky k mé diplomové práci.

“Nekráčej přede mnou, možná za Tebou nepůjdu.
Nekráčej za mnou, možná Tě nedokážu vést.
Kráčej vedle mě a buď můj přítel.” (Albert Camus)

Obsah:

1. Úvod	7
2. Kdo je to dobrovolník?	10
2.1 Druhy dobrovolnictví	11
2.1.1 Občanská výpomoc	11
2.1.2 Institucionalizovaná dobrovolná činnost	12
2.1.2.1 Dobrovolnictví vzájemně prospěšné	12
2.1.2.2 Veřejně prospěšné dobrovolnictví	13
2.1.2.3 Dobrovolnická služba	13
2.1.3 Dělení dobrovolnictví z hlediska času	14
3. Význam a hodnota dobrovolnictví.....	15
3.1 Postoje veřejnosti k dobrovolnictví v České republice	17
4. Mládež (jako klient)	18
4.1 Charakteristika mládeže	18
4.2 Psychologické aspekty mládeže	18
4.3 Současná česká mládež	19
5. Volný čas mládeže	22
5.1 Dobrovolník jako animátor volného času	23
6. Úloha dobrovolníka	24
6.1 Rozvoj jedince	24
6.2 Vedení k demokracii, svobodě, respektování práv druhých	24
6.3 Podpora mezilidských vztahů	25
7. Příprava dobrovolníků	26
7.1 Koordinátor dobrovolníků.....	26
7.2 Výběr dobrovolníka	27
7.2.1 Výběrové řízení, pohovor	28
7.2.2 Ne, nemusí být vždy zamítnutím	28
7.3 Příprava	29
7.3.1 Seznámení s náplní vykonávané činnosti	29
7.3.2 Odborná příprava	29
7.4 Supervize a zpětná vazba	31
7.5 Profese dobrovolníka	32
7.5.1 Konflikt rolí	32

8. Osobnostní předpoklady dobrovolníka	34
8.1 Zralost	35
8.2 Pozitivní vztah k lidem	36
8.3 Otevřenost	36
8.4 Intelekt	37
8.5 Fyzické předpoklady	37
9. Práce dobrovolníka jako zprostředkované učení	39
9.1 Dobrovolník jako vzor	43
10. Komunikace mezi dobrovolníkem a mladým člověkem..	44
11. Motivace dobrovolníků	46
11.1. Motivace ideologického charakteru	47
11.2. Nalezení smyslu, pocit užitečnosti	48
11.2.1 Altruismus versus egoismus	48
11.3 Osobní pohnutky	48
12. Praktická část	49
12.1. Cíl výzkumného šetření	49
12.2. Metody výzkumného šetření	50
12.3. Zkoumaný vzorek	51
12.4. Interpretace získaných údajů dle jednotlivých otázek	52
12.4.1. Otázka č.1.: Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?	52
12.4.2. Otázka č.2.: Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?	54
12.4.3. Otázka č.3.: Proč se věnujete dobrovolné činnosti? Co Vám dobrovolná činnost přináší?	55
12.4.4. Otázka č.4.: Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?.....	57
12.4.5. Otázka č.5.: Pokud ano, v jaké délce?	58
12.4.6. Otázka č.6.: Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?	59
12.4.7. Otázka č.7.: Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné úsilí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?	60
13. Závěr	63
Seznam použitých zdrojů	65
Internetové zdroje	67
Abstrakt	68
Abstract	69
Příloha	70

1. Úvod

Téma dobrovolnictví je v posledních letech velice populární, což dokazuje řada publikací, jež se tomuto zajímavému tématu věnuje. Uplynulý rok 2011 byl dokonce vyhlášen Radou ministrů Evropské unie jako Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství. Dobrovolnictví již tedy není pro nás jedna velká neznámá. I přesto věřím, že ještě stále zbývá mnoho prostoru k výzkumu tohoto fenoménu.

Většina z publikovaných prací se věnuje charakteristice, legalizaci (uzákonění dobrovolné služby) a institucionalitě dobrovolnictví. Avšak tato práce si klade za cíl pohlédnout na dobrovolnictví z jiného úhlu, a to konkrétně zaměřit se na kvalifikaci budoucích dobrovolníků. Neboť, aby dobrovolná činnost byla skutečně účinná, je potřeba dostatečně připravených dobrovolníků. Vzhledem k široké škále dobrovolnictví a nekonečným možnostem působení dobrovolníků, se budu primárně věnovat oblasti dobrovolné práce s mládeží ve volném čase.

A protože ani ta nejdokonalejší dobrovolnická příprava nám nemůže zaručit, že vychová toho nejkvalifikovanějšího dobrovolníka z každého člověka, položím si i otázku, jak moc jsou důležité osobnostní předpoklady člověka, který by se rád dobrovolnické činnosti s mládeží věnoval. A do jaké míry je tento faktor významnější než samotná příprava dobrovolníků? Na základě této otázky se pokusím nastínit ideální profil osobnosti dobrovolníka jež se věnuje mládeži. Dále se zaměřím na překážky a bariéry, jež dobrovolnická služba obnáší.

Uvědomuji si také, že oblast dobrovolnictví v České Republice urazila během posledního dvacetiletí obrovský kus cesty a jistě nakročila správným směrem. I přesto je dobrovolnictví v našich podmínkách stále ještě na začátku, alespoň tedy ve srovnání s ostatními evropskými státy nebo Spojenými státy americkými, kde má dobrovolnictví dlouholetou tradici. Tento fakt je jistě ovlivněn i tím, že dobrovolnictví jako instituce během období komunismu neexistovalo. Ačkoliv, i přes tuto absenci dlouholeté tradice dobrovolnictví, se situace v České republice pomalu mění k lepšímu, tím, jak se postupně otevíráme západnímu světu a můžeme přebírat některé jeho pozitivní hodnotové rámce. Ve srovnání s ostatními postkomunistickými státy nám schází

především křesťanská tradice, jak je tomu například v sousedním Polsku, která s institutem dobrovolnictví již ze své podstaty dlouhodobě počítá. Český ateismus, jež naši společnost doprovází, dobrovolnictví opravdu příliš nenapomáhá.

Přítom dobrovolnictví jako jev není ničím novým. Naopak v každé společnosti i kultuře bylo vždy zcela přirozené, že část silnějších a úspěšnějších jedinců pomáhala právě těm slabším, nemocným, starším a chudším.

Zajímat se budu i o to, jaké jsou motivace současných dobrovolníků, a co je k dobrovolnictví přivádí? Většina lidí nerozumí tomu, proč někdo jiný „pracuje„ (fyzicky se namáhá a unavuje), a přitom se dobrovolně vzdává svého nároku na finanční odměnu. Jaké pohnutky vedou tyto lidi k jejich konání? Věřím, že i toto se mi podaří odkrýt v této práci.

Položím si i otázku, co dobrovolníkům jejich činnost přináší. V dnešní společnosti je běžné, že lidé pracují co nejvíce, aby uspokojili své materiální a fyzické potřeby. Ale co jejich duševní uspokojení? Jako by se na něj zapomnělo. Copak všichni lidé planety necítí nutkání uspokojit i své existenciální potřeby? Jsme zde jen sami pro sebe? Jaký je smysl našeho setrvání na Zemi? Nemůžeme náš volný čas věnovat jiným, abychom tento smysl našli?

Proč se egoismus šíří jako morová rána? Od jednotlivce k jednotlivci. Od státu ke státu. Proč by se takto nemohl šířit i altruismus, solidarita s druhými, pochopení? Je snad špatné chtít někomu pomoci? Toužit někomu pomoci? Potřebovat někomu pomoci? Cítit se užitečný? Dokonce i ze sobeckých či zjištných důvodů se mohou lidé naučit pomáhat druhým ve svém okolí. Neboť nikdo z nás nechce být na světě sám a cítit se zbytečně či nepotřebně.

Během studia i ve svém volném čase jsem měla možnost potkat mnoho lidí, kteří se dobrovolnictví aktivně věnují. A byla jsem velmi příjemně překvapena počtem dobrovolníků v naší zemi, kteří se věnují právě mladým lidem a dospívajícím. Zároveň jsem si však uvědomila, že tito lidé často nemají žádné vzdělání v pedagogických, sociálních či psychologických oborech, jak by se dalo předpokládat. Ale jedno mají tito lidé společné, všichni z nich věří, že dobrovolnictví má smysl.

Proto mě velmi zajímala otázka kvalifikace a přípravy dobrovolníků. A je vůbec možné připravit se na to být „profesionálním„ dobrovolníkem? Neboť dobrovolníkem

může být téměř kdokoliv, kdo si přeje být nápomocen. Avšak ne vždy máme zpětnou vazbu, zda-li jeho snažení vedlo opravdu k užítku a prospěchu ostatních.

Procentuálně je v České republice dobrovolníků velmi málo, proto jsou neziskové organizace, různé instituce, sdružení a obecně prospěšné společnosti atd. vděčny za každou pomocnou ruku. Nezřídka se pak stává, že každý, kdo projeví zájem o dobrovolnou činnost, je institucí přijat. Otázka, jež je nasnadě, zní: Nemůžeme svou neznalostí a přílišnou horlivostí ve snaze vykonat dobrý skutek našim klientům spíše ublížit než pomoci? Jak víme, že se na takovouto práci hodíme. Nechali bychom se operovat dobrovolným chirurgem jen proto, že tuto práci vykonává bez vidiny finanční odměny a snaží se nám pomoci?

V první, teoretické, části této práce bych ráda připomněla základní definice a pojmy z oblasti dobrovolnictví, pedagogiky volného času a charakterizovala dnešní mládež (z psychologického i sociálního hlediska). Dále se pokusím o nástin problematiky přípravy dobrovolníků, popíši koncept ideální přípravy k dobrovolné činnosti. Definuji nezbytné osobnostní předpoklady každého dobrovolníka. Připomenu také překážky, jež se dobrovolníkovi mohou postavit do cesty.

Na základě šetření (s využitím dotazníkové metody) se v praktické části pokusím odpovědět na otázky, jež jsem popsala v části teoretické a interpretovat získané údaje. Primárně se budu zajímat o to, jaké jsou motivace nynějších dobrovolníků, a především účastnili-li se nějaké odborné přípravy k dobrovolnictví. A pokud ano, byla pro ně tato příprava dostačující a oni si dokázali poradit v jakékoli situaci? Nebo se jim snad občas stane, že jsou zaskočení a neví si rady? Je příprava k dobrovolnické činnosti opravdu nutná? A je-li k něčemu platná, když nám schází vnitřní charakter, osobnostní kvality a předpoklady, či zkrátka pro takovou činnost nemáme dost silnou motivaci? Může nám v takovém případě vůbec nějaká příprava pomoci?

Jak je tomu se současnou přípravou dobrovolníků v České republice, vyrovná se svou kvalitou přípravě v zemích Západní Evropy? Jsou školitelé opravdovými odborníky ve svých oborech nebo může školit druhé jakýkoliv jiný dobrovolník, kterému stačí čerstvě získané zkušenosti, aby je mohl předat dál? Prapůvodní myšlenka dobrovolnictví je krásná a jistě ušlechtilá Společnost, ve které dobrovolnictví nemá své místo, strádá. Je nemocná. Nejčastěji bývá tato duševní slabost přelepená náplastí konzumu. Ano, povrchové rány se možná zahojí, ale vnitřní jizva, ta zůstane navždy...

2. Kdo je to dobrovolník?

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“¹

Dobrovolníkem by se teoreticky mohl stát kdokoliv z nás. Jedinou podmínkou je, aby to byl člověk mentálně zralý a způsobilý. Otázka způsobilosti však zůstává velmi problematickou, a i proto mají mnohé organizace, jež dobrovolníky přijímají, připravené vstupní testy pro hodnocení zralosti a způsobilosti kandidátů o dobrovolnickou činnost.

Dobrovolník by jistě měl splňovat i jiná osobnostní kritéria než jen mentální zralost. Mezi nepostradatelné osobnostní předpoklady dobrovolníka by patřila otevřenost, spolehlivost, kreativita, odpovědnost a flexibilita (podrobněji viz 8. kapitola Osobnostní předpoklady dobrovolníka). V neposlední řadě si dobrovolník samozřejmě nesmí za svoji práci nárokovat žádnou finanční odměnu. Avšak jeho činnost ve prospěch druhých je vědomá a svobodně zvolená.²

Někteří autoři definují dobrovolnictví jako daleko širší pojem. Zahrnují do něj i organizaci a propagaci dobrovolnické činnosti. Dokonce pod tento pojem řadí i oblast dárcovství. Možná, že ve společnosti termín propagace dobrovolné činnosti evokuje činnost nesouvisející s dobrovolnictvím. Žijeme v době, kdy je hlavním cílem reklamy na spotřební zboží vzbudit u potenciálního zákazníka zájem o zboží nebo v něm dokonce vyvolat potřebu, která reálně neexistuje. Na druhou stranu i dobrovolnickou činnost je nutné mediálně propagovat jako formu vlastní seberealizace či pomoci.

Díky veřejné popularizaci „dobrých skutků“ může paradoxně vzniknout forma občanské soutěže. Například při zveřejnění v médiích konkrétní výše finančních částek, kterou občané dobrovolně darovali na humanitární projekt, může vzniknout motivační soutěž: „Když oni mohli dát tolik, já dokážu dát ještě více!“ Samotné dárcovství je fenomén, který se snaží řešit prozíraví zákonodárci i legislativně. Pro mnohé společnosti a podniky je díky tomu dar vnímám jen jako odčitatelná položka z daňového základu. Což často hraničí, a dokonce si i protirečí s původním smyslem

1 SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. 2006. s. 35.

2 SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. Metodika dobrovolnictví nezaměstnaných z hlediska projektů Job Rotation. Praha: HESTIA – Národní dobrovolnické centrum. 2005, str. 8-9.

a významem dobrovolné pomoci. Jistě by napomohlo, kdyby se místo imaginárního daru jednalo o dar cílený, tj. na konkrétní projekt.

Možná nám, vzhledem k rozsáhlé problematice dobrovolnictví, bude jako výstižnější připadat terminologie R. Dubna, jež dává před českým termínem dobrovolnictví přednost anglickému termínu *voluntarismus*. Dle autora: „Jádro koncepce voluntarismu spočívá v tom, že jednotlivci participují na spontánních, soukromých a svobodně zvolených aktivitách, které přinášejí nějaký efekt pro veřejné společné blaho, které je pocíťováno participanty.“³

2.1 Druhy dobrovolnictví

V posledních letech se v České republice o dobrovolnictví velmi často hovoří a dobrovolnická služba se doslova skloňuje všemi pády. Na začátku této práce bych tedy chtěla jen stručně současnou situaci popsat a připomenout jednotlivé typy dobrovolnictví.

„Dobrovolnictví může být profesionálně organizováno, aniž by ztratilo svoji spontaneitu. Je pravidelným a spolehlivým zdrojem pomoci pro organizaci, která s dobrovolníky spolupracuje, a zároveň zdrojem nových zkušeností, zážitků i příležitostí pro osobní růst dobrovolníků.“⁴

Běžně se dobrovolnická činnost rozlišuje na dobrovolnou občanskou výpomoc, dobrovolnictví vzájemně prospěšné, dobrovolnictví veřejně prospěšné a dobrovolnickou službu.⁵

2.1.1 Občanská výpomoc

Občanská či sousedská výpomoc je tím nejznámějším a nejběžnějším způsobem dobrovolnictví. Do této kategorie spadá veškerá individuální činnost jednotlivců, která není řízená žádným orgánem. Jedná se o službu, kterou z dobré vůle koná téměř každý z nás, aniž bychom si toto uvědomovali.

---

3 DUBEN, Rostislav. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha: CODEX Bohemia s.r.o., 1996. s. 158.

4 SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. *Metodika dobrovolnictví nezaměstnaných z hlediska projektů Job Rotation*. Praha: HESTIA – Národní dobrovolnické centrum. 2005, str. 8-9.

5 SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. 2006. s. 36.

Bohužel tato spontánní dobrovolnost, která vzniká z momentální potřeby druhého, není v české komunitě u starších lidí oceňována. Možná, že její diskreditace je výsledkem ztráty důvěry mezi lidmi z dob minulých, kdy komunistický režim, díky silné struktuře donašečů StB, existencí „uličních výborů“ a domovních důvěrníků, narušil přirozenou komunikaci mezi lidmi. Možná to byl právě strach z udání, ten který bránil ochotně nabídnout či přijmout pomoc.

Avšak ani mladší generace, která se již jistě žádného udání nebojí, na tom není o mnoho lépe. Co jim tedy ve spontánním nabídnutí pomoci brání? Pravděpodobně bude na vině scházející vzor ve společnosti, ve které vyrůstají. Neboť neexistence příkladu vhodného následování, stejně jako neexistence nebo špatné fungování komunitní práce v městských aglomeracích tuto problematiku často ještě prohlubují.

2.1.2 Institucionalizovaná dobrovolná činnost

Oproti občanské výpomoci, kterou můžeme vnímat jako činnost spontánní, má institucionalizovaná dobrovolná činnost výhodu existence jistého řádu a struktury.

Dobrovolník pocházející z řad instituce by měl být odborně proškolen a instruován, jak pomoc nabídnout, ale i vykonat, tak, aby se v maximální možné míře zabránilo chybám, jež by mohl, ať již z neznalosti či neinformovanosti, sám udělat. Zároveň je vhodně motivován pocitem sounáležitosti s institucí a cítí, že je jeho činnost společností pozitivně přijímána, ale i společensky zaštitěna.

2.1.2.1 Dobrovolnictví vzájemně prospěšné

Do této kategorie je možné zařadit veškerou dobrovolnou činnost, jež je realizována v rámci komunity, ať již v obci, farnosti, klubu, spolku apod. Dobrovolníky v takové komunitě spojují společné zájmy a cíle, a zároveň dobrovolná služba, jež vykonávají slouží především k užitku ostatním členům komunity.⁶

Zejména spolková činnost má v naší zemi letitou tradici. Obrovského boomu dosáhla především za tzv. „první republiky“. V té době vznikala řada nových spolků např. tělocvičných, ženských, pěveckých sborů, dobrovolných hasičů. A ačkoliv byla během dlouhého období totalitního režimu činnost mnoha spolků násilně přerušena,

---

⁶ KLÉGROVÁ, Alžběta; ŠORMOVÁ, Lucie. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany a dětí, 2006. s. 7.

po roce 1989 byly některé ze spolků znovu založeny a usilují o pokračování svých idejí a dřívějších aktivit. I v současnosti jsou zakládány nové spolky. Často se jedná o spolky, jež usilují o rozvoj kulturních aktivit, ale i o spolky, jež se snaží řešit problematiku volného času dětí a mládeže a nabídky volnočasových aktivit obecně.⁷

2.1.2.2 Veřejně prospěšné dobrovolnictví

Veřejně prospěšné dobrovolnictví je dobrovolnou činností, jež si klade za cíl být užitečný svému okolí.⁸ Ta je monitorována konkrétní institucí. Existuje řada společností, dobrovolnických center, organizací, převážně neziskových, které tento druh dobrovolnictví zaštiťují.

V reálném světě je těžké přesně vymezit hranice mezi dobrovolnictvím vzájemně prospěšným a veřejně prospěšným, neboť obě dvě formy dobrovolnictví se vzájemně často prolínají.

2.1.2.3 Dobrovolná služba

Specifické postavení má dobrovolná služba, jež je chápána jako zaměstnání na plný úvazek. Jedná se o dlouhodobý úvazek (v řádu měsíců či několika let), kdy se dobrovolník věnuje této činnosti minimálně dvacet hodin v rámci jednoho týdne.

Tato služba je ošetřena zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).⁹ Tento zákon vstoupil v platnost 1. ledna roku 2003 a upřesňuje práva dobrovolníka. Zákon mu zajišťuje ochranu, ale také poukazuje na konkrétní povinnosti každého dobrovolníka.¹⁰

„Hlavním cílem zákona o dobrovolnické službě není upravit a omezit všechny existující a značně rozmanité formy dobrovolnictví. Zákon působí nedirektivně. Nechává na uživatelích svobodnou volbu, zda podstoupí proces akreditace a budou se zákonem řídit.“¹¹

7 KLÉGROVÁ, Alžběta; ŠORMOVÁ, Lucie. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany a dětí, 2006. s. 8.

8 Druhy dobrovolnictví[online]. Praha: 2002 [cit. 2010-11-8]. Dostupný na [www: <http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml>](http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml)

9 Zákon č. 198/2002, Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

10 Druhy dobrovolnictví[online]. Praha: 2002 [cit. 2010-11-8]. Dostupný na [www: <http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml>](http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml)

11 Zákon o dobrovolnické službě[online]. Praha: 2012 [cit. 2012-7-11]. Dostupný na [www: <http://www.dobrovolnik.cz/mporadna/zakon-o-dobrovolnicke-sluzbe/>](http://www.dobrovolnik.cz/mporadna/zakon-o-dobrovolnicke-sluzbe/)

Z povahy závazku a práce dobrovolníka vyplývá, že i příprava k takové činnosti bude časově, ale i finančně náročnější.

2.1.3 Dělení dobrovolnictví z hlediska času:

Dobrovolník může s institucí spolupracovat pravidelně a po delší čas. Takovou formu dobrovolnictví bychom nazvali dlouhodobou dobrovolnou pomocí¹². Pro takový případ je výhodné, aby měl dobrovolník s institucí uzavřenou dohodu o spolupráci, jež by upravovala práva, závazky a povinnosti obou stran. Výhodné je to i pro organizaci, neboť do přípravy dobrovolníka investovala své finanční prostředky, dala mu potřebné know-how, ale i čas svých zaměstnanců. Do této kategorie by spadalo i zařazení dobrovolné služby.

Protipólem dlouhodobé dobrovolné pomoci je pomoc jednorázová. V takovém případě jen zřídka bývá uzavřena písemná dohoda mezi dobrovolníkem a organizací. Jednorázové pomoci dobrovolníků se využívá nejčastěji při organizaci různých akcí (např. benefičních koncertů, charitativní akcí, dnů bez bariér atd.).

Ať již máme na mysli dobrovolnictví organizované, spontánní, dlouhodobé či jeho formu jednorázové pomoci, jistě se shodneme, že v každé ze svých forem je pro společnost obohacující. Olga Sozanská a Jiří Tošner (2002) o činnosti dobrovolníka píší následující: „...jeho tvořivá energie je silou, která pomáhá hledat a otevírat zdroje a možnosti nových řešení. Tím se stává mostem v procesu spolupráce mezi státem, komerčním sektorem a sektorem neziskových organizací.“

---

¹² SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. 2006. s. 40.

3. Význam a hodnota dobrovolnictví

„Dobrovolná činnost vnáší do moderní společnosti sociální rozměr, na kterém je její fungování životně závislé. Bez stabilního sociálního prostředí i ta nejvyspělejší společnost nemůže fungovat.“¹³

V lednu roku 2001 byla v Amsterdamu, při příležitosti 16. světové konference dobrovolníků, schválena mezinárodní správní radou IAVE (Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí) Všeobecná deklarace o dobrovolnictví.¹⁴

Deklarace naráží na aktuální problém globalizace a nepřetržitý proces změn ve společnosti. Společnost se nepřetržitě vyvíjí a díky globalizaci je stále více propojenější. Takovéto propojení však sebou přináší i řadu negativ. Výrazné rozdíly mezi jednotlivými skupinami ve společnosti vytvářejí roztržky, nepokoje a války. Autoři deklarace uvádějí, že právě dobrovolnictví by mohlo být pojátkem mezi lidmi a pomáhat usilovat o mír na Zemi.

Dle Všeobecné deklarace o dobrovolnictví:

„Dobrovolnictví, individuální nebo skupinová činnost, umožňuje:

- udržovat a posilovat takové lidské hodnoty jako jsou soudržnost, zájem o druhé a služba jiným lidem;
- aby jednotlivci mohli uplatňovat svá práva a odpovědnost jako příslušníci komunity a aby se zároveň mohli po celý život učit růst, realizovat veškerý svůj potenciál;
- propojení navzdory rozdílům, které nás rozdělují, abychom mohli žít ve zdravých udržitelných komunitách a abychom mohli společně usilovat o nalezení nových řešení pro společné úkoly a mohli jsme utvářet náš kolektivní osud.“¹⁵

---

13 KLÉGROVÁ, Alžběta; ŠORMOVÁ, Lucie. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany a dětí, 2006. s. 15.

14 Všeobecná deklarace o dobrovolnictví [online]. Praha: 2011[cit. 2011-2-8]. Dostupný na [www: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>](http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/)

15 Všeobecná deklarace o dobrovolnictví [online]. Praha: 2011[cit. 2011-2-8]. Dostupný na [www: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>](http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/)

Dobrovolnictví rozvíjí mezilidské vztahy a podporuje solidaritu mezi lidmi navzájem. Avšak podporuje i ekonomický růst celé společnosti. Nehledě na to, že často může dobrovolnictví napomáhat i k socializaci lidské populace, která se ocitá na pokraji společnosti.¹⁶

Nezaměstnaní jedinci mohou díky dobrovolné práci smysluplně využívat svůj volný čas, který sociálně paralyzuje nezaměstnané. Mohou se tak zabavit a zároveň neustále rozvíjet své volní vlastnosti a zvyšovat si vlastní profesní kvalifikaci na trhu práce. Přeskolováním nezaměstnaných se nám také otevírá trh nových pracovních příležitostí pro odborné školitele – zdravotníky, záchranáře, psychology, pedagogy, sociální pracovníky... Otázkou ovšem zůstává, kdo a z jakých fondů by takovou rekvalifikaci nezaměstnaných financoval.

Obdobně je tomu i v případě starší populace, tedy lidí, kteří nastoupili do důchodu a náhle mají tolik volného času, aniž by věděli, jak jej efektivně využít. Díky dobrovolnictví objevují nové možnosti smysluplného trávení volného času, ale zároveň si tak udržují své sociální i pracovní dovednosti. Dokonce se v interakci s klientem mohou něčemu novému přiučit. Obrovskou výhodou je, že je taková práce těšší. Rádi se dělí o své zkušenosti, cítí se doceněni, a hlavně, nepřipadají si na světě zbytečně.

Skupinou, jejíž potenciál je v České republice stále nevyužitý, jsou děti a dospívající. Je potřeba, aby si společnost uvědomila, že k dobrovolnictví je třeba vést děti již od útlého dětství. Obecně schopnost empatie k druhým lidem by měla být právě ve školách daleko více akcentována. V rodině bývá brání ohledu na slabší jedince, seniory, postižené sourozence většinou přirozené.

Z poznatků vývojové psychologie víme, že již tří- až pětileté dítě je schopné v integrovaných předškolních zařízeních vnímat rozdíl mezi zdravým jedincem a jedincem vyžadujícím přítomnost asistenta, tj. jedincem handicapovaným, sociálně či zdravotně znevýhodněným. Zvláště pak ve školním věku je potřeba děti cíleně vychovávat k vnímání potřeb ostatních. Naše školství tento úkol zatím spíše zanedbává. Dle mého mínění by občanská citlivost měla být součástí výuky. Prostor k takové výuce nám nabízí řada předmětů, jako např. Občanská výchova, Základy společenských věd, Rodinná výchova atd.

---

16 KLÉGROVÁ, Alžběta; ŠORMOVÁ, Lucie. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany a dětí, 2006. s. 15

Dobrovolnictví by se mělo pro dospívající stát automatickým krokem k dospělosti nikoliv raritou u altruisticky orientovaných jedinců.

3.1 Postoje veřejnosti k dobrovolnictví v České republice

V roce 2001 publikovali Pavol Frič a kolektiv výsledky svého výzkumu Dárcovství a dobrovolnictví v České republice. Výsledky tohoto výzkumu možná mnohé zaskočili, neboť poukazují na alarmující situaci, co se týče postojů české veřejnosti k fenoménu dobrovolnictví. Z výzkumu vyplynulo, že 76% z dotázaných se domnívá, že dobrovolníci opravdu mnohé nezmůžou. Problematické sociální situace by dle jejich názoru měla řešit samotná města a úřady. Nelichotivé bylo i zjištění, že třetina dotázaných se shodla, že dobrovolník, jež se ve svém volném čase věnuje dobrovolnické činnosti, připadá ostatním k smíchu.

Pozitivněji respondenti reagovali na působení dobrovolníků v oblasti politického života. Většina z dotázaných souhlasí s názorem, že dobrovolnictví lidem umožňuje působit v demokratické společnosti.

Na druhou stranu můžeme vnímat, že v uplynulých deseti letech přibyla v České republice řada organizací, institucí a obecně prospěšných společností, jež dobrovolnické činnosti zaštiťují, což značí, že dobrovolnictví se stává i v našich podmínkách stále populárnějším. Je tedy pravděpodobné, že i postoje české veřejnosti k dobrovolnictví procházejí v současnosti pozitivními změnami.

4. Mládež (jako klient)

Hovoříme-li o práci dobrovolníka s mládeží, musíme mít na mysli řadu faktorů, které vztah dobrovolníka a dospívajícího často ovlivňují.

V této kapitole si připomeneme stručnou definici mládeže, pohlédneme na psychologické aspekty dospívajících a současný stav české mládeže.

4.1 Charakteristika mládeže

Nahlédneme-li do Úmluvy o právech dítěte v České republice, objevíme zde definici, jež za dítě považuje osobu ve věku do 18-ti let. Mládeží se rozumějí mladí lidé ve věku 18 až 26 let. Avšak děti ve věku 16 až 18 let často již za děti nepokládáme, neboť z hlediska zákonných norem jim už náleží některá práva a povinnosti, ačkoliv ještě nemají plnou trestněprávní odpovědnost.¹⁷

4.2 Psychologické aspekty mládeže

Věnovat se mládeži v tomto křehkém věku je pro dobrovolníka velmi náročné a klade tak mnoho specifických požadavků na jeho činnost.

Proces dospívání je provázen řadou psychických změn, které probíhají současně s biologickým zráním jedince. Náhle se v jeho nitru probouzejí nové pudové tendence a potřeby, jež vedou k hledání způsobu jejich uspokojení. Adolescenta všechny tyto změny překvapují. Nežádka jej také na cestě dospíváním provázejí různé výkyvy nálad. Tato emoční labilita často u jedince přetrvává až do jeho mladé dospělosti.

Společně s psychickým a fyzickým vývojem se mění i postavení jedince ve společnosti. Mladý člověk si vybírá své budoucí povolání a postupně se k němu připravuje.

Dospívání je také časem, kdy mladý člověk navazuje první hlubší partnerské vztahy. Zároveň si postupně každý jedinec začíná uvědomovat své místo a svoji roli ve společnosti.¹⁸

---

17 ZAJÍC, Jiří. Mládež České Republiky. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2008. s 4

18 LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. Vývojová psychologie. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 80-7169-195-x

Dobrovolník, který se věnuje mladému člověku, musí tedy počítat s jistou emoční nestabilitou jedince. Musí být připraven na jeho časté a nápadné změny a výkyvy nálad, impulsivitu, ale i nepředvídatelnost jeho jednání.

Dalšími faktory, jež musí mít dobrovolník na vědomí, jsou potíže, jež mívá dospívající s koncentrací. Nezřídka také bývá unavený a ve svém jednání výrazně apatický. Proto je tolik nezbytná velká míra flexibility ze strany dobrovolníka tak, aby vždy dokázal přizpůsobit či upravit činnost mladému člověku dle jeho dispozic, ale i aktuálního fyzického a mentálního stavu.

4.3 Současná česká mládež

Mnozí autoři si kladou otázku, jaká je ve skutečnosti současná česká mládež. Z posledních výzkumů a šetření (např. *Účast mladých lidí na politickém a společenském životě*, realizovaném v roce 2006) vyplývá, že mladí lidé jsou mnohem kritičtější k práci státu, než tomu bylo dříve.¹⁹

Důvěra v mnohé instituce jako jsou např. vláda, poslanecká sněmovna, policie, církve, ale i škola obecně dlouhodobě klesá. Mladí lidé již zdaleka nerespektují v takové míře vyšší autority jako dříve. Je pro ně běžné a samozřejmé to, co by si starší generace nedovolily, ba by je to ani možná nenapadlo.

Postupnou globalizací a dlouhodobým uvolňováním morálky ztrácejí mladí lidé pevný řád. Příliš možností může vést dospívajícího jedince i ke zmatku a neschopnosti si umět správně vybrat. Přílišná demokratizace a liberalizace během výchovy mladého jedince může vést dokonce i k rostoucímu pocitu nejistoty.

Dříve rozhodovali rodiče de facto o celém životě svých potomků. Vybírali jim školu, budoucí povolání, víru, přátele a často i životního partnera. Ve 21. století je něco takového zcela nemožné. Prolínání cizích kultur, směs různých tradic a hodnot může způsobit, že se mladí lidé nebudou umět rozhodovat. Otázkou zůstává, čemu dají nakonec přednost. Chápe dnešní mládež rozdíl mezi duchovní obrodou a nasycením tělesných potřeb? Avšak jim to nemůžeme mít zcela za zlé. Neboť vyrůstají v prostředí, které jsme jim sami připravili. Ano, připravili jsme jim prostředí mnoha krásných možností a příležitostí, ale na něco jsme přeci jen zapomněli - nenaučili jsme je umění se rozhodovat. A protože je člověk tvorem společenským, tak v situaci, kdy neví či se

---

19 ZAJÍC, Jiří. Mládež České Republiky. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2008. s 5

nedokáže rozhodnout, reaguje přímoúměrně svým pocitům nejistoty, a to tak, že, čím větší nejistotu cítí, tím více se jí snaží ukrýt v davu.

Podobně jako dnes není „in“ lišit se od ostatních, nenosí se ani odkrývání svých citů a slabostí na veřejnosti. Proto se adolescent, který by se jinak ze strachu z neúspěchu raději připravoval na zkoušku ve škole, tak snadno nechá strhnout davem a přidá do houfu průměrných. Bohužel někdy se stává, že kvůli této společenské potřebě někam patřit, začlenit se do kolektivu, skupiny atd., jsou mladí lidé schopni obětovat ledacos. V lepším případě obětují jen majetek, v tom horším své přátele, ale i třeba vlastní rodinu.

Mládež je nicméně skupinou velmi rozmanitou. Proto v této skupině nalezneme jedince s velmi odlišnými hodnotovými orientacemi. Na druhou stranu můžeme hovořit i o převládající charakteristice současné české mládeže.

Většina mladých lidí preferuje orientaci na sebe sama, tedy vlastní sebevědomí a ego, avšak paradoxně s tím klesá jejich zájem o zdokonalování sebe sama. Prožívají tedy tito mladí lidé chudší duševní život než předchozí generace? Na tuto otázku dnes zatím ještě odpovědět zcela nedokážeme a však víme, že tam, kde je v lidské duši prázdnost, vzniká prostor pro experimentování (a to třeba i s drogami). A možná někde tady vzniká také prostor pro pole působnosti dobrovolníka.

Hlavní proud uvnitř mladé generace je orientován na společnost a často se s ní i ztotožňuje. Dominantní úlohu ve směřování mládeže hrají v dnešní společnosti média, která se čím dál tím více stávají neoddělitelnou součástí života mladých lidí. Jsou to právě média, která ve stále větší míře a rozsahu vtiskávají do mysli a vědomí člověka obsahy, které vůbec či jen v malé míře odrážejí realitu přirozeného světa a zároveň ve stále větší míře produkují mediální a virtuální realitu. Hlavní proud mladé generace je ve značné míře manipulován médii a názory a postoje produkované médii přijímá.²⁰

Tento fakt přináší řadu neblahých důsledků. Mladí lidé následně dávají přednost materiálním hodnotám na úkor těch duchovních, což se odráží i v náplni volného času mladých lidí.

Vlivem médií se hodnotové rámce ve společnosti postupně proměňují a některé dokonce i vytrácejí. Právě tady si můžeme všimnout, jak je pošlapán samotný zárodek voluntarismu. A přitom dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské

---

20 ZAJÍC, Jiří. Mládež České Republiky. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2008. s 5

společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny. Proto je tolik nezbytné, aby myšlenky jako je smysl být užitečný druhým lidem, důvěra v demokratickou společnost, ale i podpora veřejně prospěšné činnosti byly blízké každému potenciálnímu dobrovolníkovi, a skrze něj se mohly šířit dále.

5. Volný čas mládeže

Vzhledem k zaměření práce na přípravu dobrovolníků pro práci s mládeží ve volném čase, by bylo na tomto místě vhodné si stručně připomenout problematiku volného času mládeže.

Každý z nás se v průběhu celého života rozhoduje pro různé možnosti trávení volného času. Existuje nekonečně mnoho způsobů, jak můžeme svůj volný čas využít. Jsou mezi námi lidé, kteří upřednostňují pasivní nicnedělání, jiní aktivní odpočinek, případně se účastní volnočasových aktivit, jež jsou jim nabízeny. Mnozí se také díky volnému času, jímž disponují, pravidelně a soustavně věnují oboru svého zájmu.

Na základě mnohých studií, dnes již víme, že význam účasti na volnočasových aktivitách je nemalý. Prostřednictvím volnočasových aktivit máme možnost se mnohemu přiučit, ale také zdokonalit se, vstupujeme do interakcí s jinými členy společnosti, navazujeme nová přátelství, ale i rozvíjíme naše sociální dovednosti. V neposlední řadě volnočasové aktivity uspokojují rozmanité potřeby jak jedince, tak lidské společnosti.

Dosavadní i současný vývoj vytváří stále příznivější předpoklady k tomu, aby se volnočasové aktivity stávaly významným celoživotním činitelem.²¹ Je tedy nezbytné, abychom si uvědomili, že v případě mládeže má způsob trávení volného času přesah téměř do celého jejich budoucího života. Proto je velmi důležité, aby se mladý člověk naučil ke svému volnému času přistupovat zodpovědně. Avšak to, do jaké míry se to naučí, nezáleží jen na něm samotném.

Společnost mladému člověku předkládá různé vzorce a možnosti trávení volného času, a jsou to také zejména významní dospělí, kteří mladému člověku slouží jako vzor. Ať již jsou to rodiče, pedagogové či dobrovolníci, kteří se mladým lidem věnují. Právě oni by měli odpovědně mladého člověka vést, být mu příkladem, pomáhat mu, ale i dodávat mu sebedůvěru.

---

21 HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav ; PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy. Vyd. 1. Praha : Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

5.1 Dobrovolník jako animátor volného času

Pokusíme-li se o analýzu činnosti animátora volného času a dobrovolníka, který se věnuje dobrovolnické činnosti s mládeží ve volném čase, dojdeme k závěru, že se obě tyto „profese“ příliš neliší. Dobrovolník pracující s mládeží je svým způsobem i takovým animátorem volného času.

Již na první pohled se jejich činnosti velmi podobají. Neboť i dobrovolník při výkonu své činnosti usiluje o rozvoj svého svěřence, motivuje jej, doprovází jej a vede jej k smysluplné náplni jeho volného času. Posláním takového dobrovolníka je především výchova k volnému času mladého člověka. Přitom musíme brát v úvahu, že volný čas mládeže se od volného času dospělých velmi liší. A to jak „rozsahem, obsahem, mírou samostatnosti a závislosti, ale i nezbytností pedagogického ovlivňování.“²²

Mladí lidé mají přirozeně více volného času než generace jejich rodičů, kteří jsou vytíženi pracovním nasazením, ale i péčí o své potomky a domácnost. Je proto nezbytné, aby dobrovolníci využili tohoto časového potenciálu mladých lidí. Neboť paradoxně, ačkoliv mladí lidé mají dostatek volného času, zacházet s ním umějí jen zřídka. Často je jejich způsob trávení volného času víceméně pasivní. Úkolem dobrovolníka je objevit možnosti, jak tyto mladé lidi animovat k aktivnímu způsobu trávení volného času. I on tedy do jisté míry rozhoduje o obsahu volnočasových aktivit mladých jedinců.

---

22 HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav ; PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy. Praha : Portál, 2008. 240 s. 66

6. Úloha dobrovolníka

Pro účely naší práce jsem vytyčila tři hlavní oblasti, jimž by měl dobrovolník během své činnosti přikládat zvláštní pozornost.

6.1 Rozvoj jedince

Pracovník s mládeží by měl ke každému mladému člověku přistupovat individuálně. Měl by dokázat rozpoznat nadání adolescenta, pomáhat mu rozvíjet jeho zájmy a koníčky.

Ne v každém z nás se ukrývají umělecké vlohy či badatelské nadání. Avšak všichni lidé mají své zájmy a alespoň v nějaké činnosti, i kdyby měla být jedna, nachází zalíbení. Dobrovolník by měl takovou zálibu u svého svěřence odhalit a snažit se jej skrze ni vést – to znamená přibližovat mu hodnoty a lidské kvality skrze něco, čemu daný jedinec rozumí a je mu blízké. Spojíme tak dohromady příjemné s užitečným. Mladý člověk by se měl z volnočasové činnosti těšit. Měla by mu přinášet radost a zároveň jej pozitivně stimulovat, rozvíjet jeho vlohy. V neposlední řadě by se dobrovolník měl snažit zaktivizovat volných čas mladých lidí.

6.2 Vedení k demokracii, svobodě, respektování práv druhých

Dobrovolník usiluje o to, aby se z jemu svěřeného adolescenta stal člověk, jenž respektuje práva druhých a chápe základy demokracie. Uznává svobodu a rovnost všech jedinců, kteří se pohybují v jeho okolí, aniž by je rozlišoval podle barvy pleti či sociálního postavení, nebo intelektuální vyspělosti. Dobrovolník svého svěřence učí využívat jeho výhod a volnosti, aniž by však jeho kroky přesahovaly meze zákona.

Je velmi žádoucí, aby dobrovolník motivoval mladého člověka k spoluúčasti na společenském dění a životě. Učil ho hájit práva nejen svá, ale i ostatních. Tím myslíme naučit jej zastat se slabších, když je to žádoucí, ale i vést ke snaze neřešit konflikty násilím, nýbrž diplomatickou cestou.

6. 3 Podpora mezilidských vztahů

V dnešní multikulturní společnosti je jedním nejdůležitějších a nejzákladnějších poslání dobrovolníka podporovat mezilidské vztahy. Žijeme ve společnosti sociálních, národnostních a náboženských předsudků, jež mohou být příčinou mnoha konfliktů, ale i sociálního vylučování jednotlivců i celých skupin.²³ Dobrovolník učí svěřence překonávat tyto předsudky, vytvářet nová přátelství – a to nejen v jedné ulici či čtvrti, ale napříč městy, zeměmi, národnostmi, kulturami.

Dobrovolník by měl vést svého svěřence k tomu, aby byl schopen se do společnosti začlenit a integrovat. Stát se součástí, ať již známého či neznámého společenství není snadné pro nikoho, a proto by se měl každý adolescent od svého tutora naučit, nejen jak tohoto úkolu dostát, ale i to, jak jednou může pomoci on sám s tímto nelehkým úkolem druhým. Nezřídka se totiž stane, že jakmile se jedinec začlení do společnosti a získá s ní pocit sounáležitosti, velmi rychle zapomene, jak těžce se do této společnosti začleňoval, a on sám nově příchozím rozhodně integraci neulehčuje, naopak někdy dokonce záměrně komplikuje.

---

²³ Srov. HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav ; PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy. Vyd. 1. Praha : Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

7. Příprava dobrovolníků

Ačkoliv je příprava dobrovolníků fundamentální záležitostí, i z vlastní zkušenosti vím, že je oblastí velmi často opomíjenou. Přitom je velmi žádoucí, aby každý dobrovolník byl předem s náplní své budoucí činnosti dobře seznámen, a patřičně k ní řádně proškolen. Na následujících řádcích se pokusím popsat jednotlivé fáze přípravy dobrovolníků, které mi připadají jako esenciální. Dále nastíním, jak by koncept ideální přípravy dobrovolníka mohl vypadat a uvedu problémy, jež příprava dobrovolníků obnáší a možná řešení, jak by takovým situacím bylo možné předcházet či je co nejvíce eliminovat.

7.1 Koordinátor dobrovolníků

Za základní rys profesionalizace dobrovolníků je dle mnoha názorů, např. Olgy Sozanské a Jiřího Tošnera (2002) považována přítomnost koordinátora dobrovolníků.

Úkolem takového koordinátora není jen samotný výběr dobrovolníků, ale i jejich vedení, příprava a následná supervize. V některých zařízeních je koordinátor i hlavním zprostředkovatelem komunikace mezi zaměstnanci instituce a docházejícími dobrovolníky.

Steve McCurley a Rick Lynch (2000) uvádějí, že nejdůležitější náplní práce koordinátora dobrovolníků je umět vytvořit pro dobrovolníka zajímavé pracovní zařazení a neustále jej k jeho činnosti vhodně motivovat. Autoři dále uvádějí několik zásad, které napomáhají dobrovolníky účinně motivovat:

- Pocit spoluvlastnictví dává dobrovolníkovi pocit zodpovědnosti a hrdosti za vykonanou práci, přidělený projekt atd.
- Právo na uvažování posiluje motivaci dobrovolníků tím, že jim dává určité právo něco plánovat nebo hodnotit. Zároveň však tento přístup neodnímá zodpovědnost koordinátora dobrovolníků za výsledky činnosti a naplňování cílů programu.
- Zodpovědnost za výsledky je další snahou jak motivovat dobrovolníky. Pokud jsou totiž dobrovolníci zodpovědní pouze za některé aktivity, cítí se neuspokojení vlastní prací a mohou ukončit spolupráci.

- Vedení záznamů nejenom o množství času, které dobrovolník věnuje organizace, ale také o pohovorech a o hodnocení jednotlivých dobrovolníků.

Kandidáti o zaměstnání koordinátora dobrovolníků se mohou v současné době účastnit mnoha vzdělávacích kurzů a seminářů, které jim poskytnou základní informace o dobrovolnictví, jeho managementu, ale i fundraisingu. V současnosti nabízí v České republice obdobné kurzy např. HESTIA-Národní dobrovolnické centrum dobrovolníků.

7.2 Výběr dobrovolníka

Dle mého názoru je klíčovým momentem k efektivní dobrovolnické službě již samotný výběr dobrovolníků. Ačkoliv se dobrovolnictví u nás v posledních letech velmi daří, je současný počet dobrovolníků v České republice stále nedostačující. To může být jedním z důvodů, proč mnohé organizace nekladou příliš velké požadavky na osobnost, vzdělání a zkušenosti dobrovolníka. Argumentem těchto organizací bývá často, že ten dotyčný člověk - kandidát o dobrovolnictví - by jim přeci rád pomohl a přitom neočekává za svou činnost vůbec žádnou finanční odměnu.

Neočekávat finanční odměnu za vykonanou činnost však není argument, v případě dobrovolnictví je to samozřejmost, nezbytnost, ba dokonce základní předpoklad pro činnost dobrovolníků, jinak by přeci jejich činnost ani nemohla být nazývána jako dobrovolná.

Možná to souvisí s naším charakterem a připadá nám nesprávné říci „ne“ člověku, který nám dobrovolně nabízí své zkušenosti, vědomosti, čas a energii. A nebo jen neumíme říci to „ne“. Přitom není nic špatného na tom si nevybrat. Každá pozice si žádá jiného vhodného kandidáta.

V neposlední řadě by každá organizace měla mít i svůj systém metod či strategií, jak eliminovat riziko přijetí problematického dospělého do dobrovolnického programu. Je nutné, aby byly podhaleny všechny slabé stránky uchazeče. Dnes již existuje řada psychologických testů, které nám mohou pomoci tyto stránky odhalit nebo dokonce naznačit, že by se mohlo jednat o potenciálně nebezpečného jedince pro mládež, od kterého by mohlo např. hrozit týrání a sexuální zneužívání mladistvých.²⁴

---

24 Srov. BRUMOVSKÁ, Tereza; MÁLKOVÁ, Gabriela. Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 130

7.2.1 Výběrové řízení, pohovor

Během výběrového pohovoru by měl dobrovolník prokázat dostatečnou motivaci a zájem o dobrovolnictví. Avšak pouhá chuť dobrovolníka „spasit svět“ není dostačující.

Některé organizace a zařízení mají pro tuto příležitost k dispozici dotazníky. V těch se uchazečů ptají otázkami typu: Proč se chcete stát dobrovolníkem/dobrovolnicí a co od této činnosti očekáváte? Kolik času můžete této činnosti věnovat? Máte nějaké speciální dovednosti, schopnosti nebo zkušenosti, které byste mohl/a využít?²⁵ Odpovědi na otázky obdobného typu mohou také často rozhodnout o výběru konkrétní dobrovolné činnosti budoucího dobrovolníka.

V praxi se také velmi osvědčuje uspořádat na místo přijímacího pohovoru skupinové setkání zájemců o dobrovolnictví.²⁶ Koordinátor dobrovolníků tak může díky této příležitosti budoucí dobrovolníky lépe a blíže poznat v interakci s ostatními.

7.2.2 Ne nemusí být vždy zamítnutím

To, že je uchazeč o dobrovolnictví nevhodný na konkrétní pozici, neznamená, že jej nutně musíme odmítnout. Odmítnutí by v takovém případě mohlo zájemce popudit a jistě by i zahořknul, dokonce by již nikdy více dobrovolně pomáhat nechtěl.

Úlohou koordinátora dobrovolníků by tedy, dle mého názoru, mělo být zhodnotit schopnosti a dovednosti uchazeče a nabídnout mu třeba i jinou dobrovolnickou činnost, než byla původně nabízena. To od koordinátora vyžaduje jistou flexibilitu, rychlý úsudek, ale i velkou míru taktosti vůči uchazeči. Např. není-li zájemce pro své osobnostní charakteristiky či duševní nezralost vhodným kandidátem pro přímou práci s mládeží, může jej koordinátor požádat o jinou formu výpomoci.

V takovém případě by mu měl koordinátor poděkovat za jeho nabídku, za jeho čas a úsilí, ujistit jej, že si jeho zájmu váží a nabídnout mu dobrovolnou činnost, jež je aktuálně zapotřebí, avšak činností takovou, jež by nemohla nijak poškodit chod organizace, ani její klienty. V praxi to může znamenat zaměstnat obdobného zájemce nějakou z přípravných činností, např. úpravou hřiště, trávníku apod.

---

²⁵ SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, s. 78

²⁶ Srov. Tamtéž, s.79

Každý jedinec má potřebu cítit se užitečný, a dáme-li mu příležitost jím být, bude to k užtku nejen společnosti, ale i samotného zájemce o dobrovolnou činnost. Jedinec tímto neztratí víru v sebe sama, nezahořkne a bude mít chuť i nadále spolupracovat a pomáhat druhým, kteří to potřebují.

7.3 Příprava

7.3.1 Seznámení s náplní vykonávané činnosti

V této fázi přípravy je dobrovolník konkrétně seznámen se svým polem působnosti a pracovním zařazením. Měl by si být vědom veškerých svých práv, ale i povinností a závazků z nich vyplývajících. Dobrovolník také získává potřebné informace o přijímající instituci, seznamuje se s její strukturou, organizací, ale zejména také s jejím posláním a cílem. K dispozici by měl mít všechny potřebné dokumenty o instituci, jež jej přijímá (např. provozní řád, stanovy atd.).

Je nezbytné hovořit s dobrovolníkem i o jeho obavách, zodpovědět jeho veškeré otázky a ujistit jej o smysluplnosti činnosti, jež bude vykonávat, a co nejlépe mu přiblížit jeho budoucí činnost.²⁷

Mnohé organizace používají pro výcvik dobrovolníků metodu hraní rolí.²⁸ Díky této metodě mají dobrovolníci možnost vyzkoušet si různé role, ať již roli dobrovolníka, roli svého kolegy či klienta. Pro zaměstnavatele je toto velmi výhodné, neboť si tak může velmi záhy všimnout práce dobrovolníka a poodhalit jaké problémy by mohly pramenit z jeho činnosti.

7.3.2 Odborná příprava

Odbornou přípravou dobrovolníka je ve většině případů pověřen některý ze zaměstnanců přijímající instituce, jež má již dobré zkušenosti s běžným chodem instituce.

Svůj prostor v odborné přípravě také dostává často psycholog. Mnohé z organizací mají k dispozici vlastního psychologa (nemocnice, školy atd). Psychologické posouzení dobrovolníků je žádoucí, zejména bude-li dobrovolník

---

27 Srov. TOŠNER, Jiří; SOZANSKÁ, Olga. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. 2006. s. 80.

28 Tamtéž, s. 80.

pracovat samostatně s nezletilými, neboť nám může pomoci včasné odhalit různé psychopatologické rysy jedince.²⁹

Přijatý dobrovolník by měl být velmi pečlivě proškolen, projít výcvikem, kurzem, v závislosti na činnosti, jež bude vykonávat, aby dosáhl potřebných kompetencí. Školení je nenahraditelnou součástí přípravy dobrovolníka, neboť to bude právě dobrovolník, kdo bude vytvářet důvěrný vztah s mladým člověkem.

Dobrovolník si musí uvědomovat možná rizika špatného přístupu k dítěti-mladistvému. V ideálním případě by součástí školení měl být i psychosociální výcvik dobrovolníků. Během výcviku by se tak dobrovolník měl seznámit se základními poznatky z vývojové psychologie o dospívajících a mladých lidech, dále by měl být dobře informován o problematice sociální ochrany dětí a dospívajících. Dále je během školení kladen důraz na nácvik vhodné komunikace s mladým člověkem, neboť ta je základem úspěchu činnosti dobrovolníka.

Velice mě zaujalo stanovisko Terezy Brumovské (2010), která vztah dobrovolníka a mladého člověka pojímá jako mentorský: Mentoring je blízký, individuální, mezigenerační vztah staršího, zkušenějšího mentora, který má zájem předat své zkušenosti a vědomosti mladšímu, méně zkušenému chráněnci (mentee).³⁰

Dle autorky by každé školení a výcvik dobrovolníků mělo zahrnovat:

- představení mentoringového programu – jeho strukturu, cíle, výchozí myšlenky, přístup a poslání programu;
- cíle a očekávání od role mentora ve vztahu a v programu;
- objasnění role mentora a jeho povinnosti ve vztahu k programu;
- rozvoj kvalitního mentorského vztahu a přístup mentora k dítěti;
- etické otázky, možná rizika a dilemata mentorských vztahů;
- podporu mentorů během jejich účasti v mentoringovém programu;
- efektivní uzavření formálního mentorského vztahu.³¹

V praxi jsem se setkala i s tím, že úspěšný absolvent dobrovolnického kurzu, může získat akreditovaný certifikát, jež jej opravňuje ke konkrétní dobrovolnické

---

29 Srov. SOZANSKÁ, Olga; TOŠNER, Jiří. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2006. s. 80.

30 BRUMOVSKÁ, Tereza; MÁLKOVÁ, Gabriela. Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 150 s. ISBN 978-80-7367-772-5.

31 BRUMOVSKÁ, Tereza; MÁLKOVÁ, Gabriela. Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 150 s. ISBN 978-80-7367-772-5.

činnosti. Ačkoliv dle mého názoru by školení dobrovolníků nemělo být pouhým kurzem, na jehož konci nás čeká osvědčení o úspěšném absolvování.

Příprava dobrovolníků by měla být otevřeným procesem. Procesem, v jehož průběhu se dobrovolník neustále vyvíjí. Každý den se dobrovolník může naučit něčemu novému a i po letech praxe, jej může něco nového překvapit. Velmi prospěšné jsou proto i průběžné vzdělávací akce různého charakteru, kde si dobrovolníci mohou rozšířit své vědomosti.

7.4 Supervize a zpětná vazba

Supervize dobrovolníka neslouží jen k monitorování a kontrole dobrovolníka. V první řadě je prostředkem, který nám „zprostředkovává“ zpětnou vazbu činnosti dobrovolníka. Nehledě na to, že pomáhá udržovat funkční vztah mezi koordinátorem a dobrovolníkem.

Supervize je příležitostí k vzájemné komunikaci mezi oběma stranami. A jak je známo, komunikace je klíčem k úspěchu a pro vzájemnou spolupráci dobrovolníka s koordinátorem naprosto nenahraditelná. Z tohoto hlediska je supervize esenciální součástí každého vztahu koordinátor (supervizor) - dobrovolník. Dává nám otevřený prostor ke komunikaci, podporuje důvěru mezi koordinátorem a dobrovolníkem, ale i nabízí možnost konzultace a odbornou podporu či poradenství dobrovolníkovi. Je také místem, kde dobrovolník může hovořit o svých starostech, strachu, ale i dojmech a emocích. A často i jediným místem, kde se dobrovolníkovi a koordinátorovi (supervizorovi) dostává zpětné vazby.

Dle Terezy Brumovské (2010) má supervize čtyři základní funkce:

- funkci kontrolní – v takovém případě nám supervize nabízí zpětnou vazbu o činnosti dobrovolníka, monitoruje vztah dobrovolníka a jeho svěřence/ů, kontroluje spokojenost všech účastníků v programu (tj. dobrovolníka, koordinátora, svěřenců dobrovolníka, ale i ostatních zaměstnanců s činností dobrovolníka);
- funkci preventivní – sleduje efektivitu a kvalitu činnosti dobrovolníka, při nevhodném směřování činnosti dobrovolníka, umožňuje profesionálům zasáhnout;

- funkci intervenční – pokud by se jevil vztah dobrovolníka a jeho svěřenců problematický, je nezbytný zásah odborníků, zejména byla-li by narušena sociálně-právní ochrana dítěte (mladistvého);
- funkci podpůrnou – supervize slouží i k odborné podpoře dobrovolníka, k jeho motivaci a povzbuzování v jeho úsilí; i dobrovolník potřebuje zpětnou vazbu, že jeho konání má smysl a je prospěšné.

Supervize může mít i skupinový charakter, proto není výjimkou, že některá zařízení pořádají dobrovolnické večery, kde mohou dobrovolníci vzájemně diskutovat, sdělit si, co je trápí i těší, a zároveň se podělit se o své zkušenosti, ale i se ponaučit ze zkušeností ostatních.

7.5 Profese dobrovolníka

Většina dobrovolníků má své profesní povolání nebo se k němu v případě studentů připravují, a jsou tedy profesionály již v jiném oboru.

Jistě nás ani nepřekvapí, že mnoho dobrovolníků pochází z řad absolventů či studentů, především humanitních oborů, psychologie, teologie, sociologie, sociální práce, pedagogických věd (zvláště sociální, speciální pedagogiky, pedagogiky volného času, andragogiky), lékařství atd. Mají tedy již některé z předpokladů pro činnost dobrovolníka. Pro ilustraci mohou být již seznámeni se základy psychologie (např. dětské, vývojové i sociální psychologie), pedagogiky, sociální a komunitní práce atd. Avšak je nezbytné, aby si dobrovolník uvědomil, že v instituci, ve které se dobrovolnictví věnuje, vystupuje v odlišné roli než je tomu v jeho zaměstnání, a tudíž má i jiné závazky a povinnosti než při výkonu své profese.

7.5.1 Konflikt rolí

Každá instituce má vlastní konkrétní očekávání od činnosti dobrovolníků a usiluje o to, aby jejich přínos byl vždy pozitivní. Zároveň od dobrovolníků vyžaduje i jistou míru výkonnosti. Tento požadavek však může zapříčinit i řadu konfliktů. Nemusí jít vždy o obtíže výkonnostního rázu, ale musíme brát v úvahu, že každá profese má i svá úskalí.

Na jednom místě (působišti organizace, pracovišti, v instituci) se pohybuje mnoho jedinců, ať již dobrovolníků či zaměstnanců dané instituce. Každý z nich by proto měl znát velmi dobře svoji roli, jež by předem měla být řádně vymezena.

Nezřídka se stává, že dobrovolník je profesionálem třeba v jiném oboru, než ve kterém je iniciativní jako dobrovolník. To může být někdy právě tím kamenem úrazu. Dobrovolník může být dokonce větším profesionálem než jeho nadřízený. Proto by měl dokázat velmi dobře oddělit své profesní povolání a dobrovolnou činnost, již vykonává. Při výkonu dobrovolné činnosti jej řídí někdo jiný, a on to musí respektovat. I pro ředitele organizace či koordinátora je velmi obtížné řídit takového dobrovolníka. Respektuje jej a obdivuje jeho profesionalitu, ale zároveň je on tím nadřízeným, který v instituci rozhoduje a určuje pravidla. Na druhou stranu dobrovolník očekává vstřícné a jemné zacházení ze strany vedení a respekt svých kolegů k jeho reálné práci i dobrovolné činnosti.

Je potřebné si také uvědomit, že ne každý profesionál může být dobrým a profesionálním dobrovolníkem. Jistě může být pro instituci velmi přínosný a inspirativní, může nabídnout řešení ze svého oboru, poukázat na alternativní způsoby a možnosti, jak pracovat s dětmi a mladými lidmi. Avšak často společně s inovacemi, přináší i konvence a zlozvyky ze svého zaměstnání.

8. Osobnostní předpoklady dobrovolníka

Dobrovolník, který se věnuje práci s mládeží, svým způsobem funguje do jisté míry i jako vychovatel či pedagog volného času, neboť i on působí přímo na svého svěřence. Je mu průvodcem, vzorem a výrazně ovlivňuje nejen průběh a náplň svěřencova volného času, ale i způsob, jakým bude jeho svěřenec volný čas trávit. A stejně tak jako pedagog volného času i on usiluje o duševní rozvoj jedince. Proto i osobnostní předpoklady dobrovolníka se budou v mnohém shodovat s těmi, jež musí splňovat pedagog volného času.

V první řadě bychom jistě měli připomenout, že dobrovolník by měl být dobrým a slušným člověkem. Jen takto totiž může zcela nezištně usilovat o dobro a blaho mladého člověka, kterému se věnuje. Někdy takový předpoklad označujeme jako pozitivní obecně lidské vlastnosti³².

Mezi další vlastnosti, jimiž by měl ideální dobrovolník disponovat, můžeme také zařadit dobrou paměť a kognitivní procesy, schopnost koncentrace, inteligenci, kreativitu, silnou vůli, v neposlední řadě i schopnost sebeovládání se a kontrolu nad svými emocemi. Od dobrovolníka se též očekává flexibilita, otevřenost, nápaditost, pracovitost, svědomitost, zodpovědnost, smysl pro spravedlnost a především to, že bude člověkem altruisticky orientovaným. Předpokládáme také, že dobrovolník má již alespoň základní zkušenosti s prací s mládeží ve volném čase a během svého života si bezpochyby osvojil řadu sociálních dovedností a návyků.

Z výše uvedeného vyplývá, že na dobrovolníka jsou kladeny velmi vysoké nároky a požadavky, avšak nikdo jistě neočekává, že dobrovolník bude ideální bytostí. Je logické, že každý člověk má i své nedostatky. Je však důležité, aby si byl dobrovolník svých slabin vědom, dokázal s nimi bojovat a byl k sobě upřímný. Dále aby byl člověkem duševně zralým, rozeznal dobré od špatného, a hlavně byl schopným být mladému člověku trpělivým, vstřícným a dobrým průvodcem.

---

32 HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav ; PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, s. 132

Pro naše účely rozdělíme osobnostní předpoklady vhodného dobrovolníka do pěti skupin, jež nám poslouží jako stavební kameny k tvorbě profilu ideální osobnosti dobrovolníka:

- zralost,
- pozitivní vztah k lidem,
- otevřenost,
- intelekt,
- fyzické předpoklady.

8.1 Zralost

Je nezbytné, aby každý zájemce o dobrovolnou činnost s mládeží byl již člověkem vyzrálým. Nenarážíme zde na dospělost jako takovou, danou věkem. Myslíme tím tu duševní, mentální a morální zralost.

Jen člověk mentálně zralý jedná samostatně a nezávisle a cítí zodpovědnost za své konání, neboť si velmi dobře uvědomuje důsledky svého působení. Duševně vyzrálý jedinec se umí ovládat a kontrolovat své emoce. Ctí smysl pro spravedlnost. Ovládá umění komunikace, proto dokáže spolupracovat s ostatními, respektuje přirozenou autoritu druhých, ale zároveň dokáže druhé vést, doprovázet je na jejich cestě životem a sloužit jim jako pozitivní vzor. V neposlední řadě si je vědom, jaký dopad má jeho vliv na jemu svěřeného mladého člověka.

Pro lepší pochopení významu, jež přikládáme pojmu zralost, nám poslouží následující popis imaginární situace, jež by mohla nastat ve skutečném životě. Dobrovolník, který hrál mnoho let závodně fotbal, a moc dobře tedy ví, jak to někdy mezi sportovci bývá divoké, má na starosti odpolední trénink rómského mládežnického fotbalového družstva. Když už se rozhodl, že se bude věnovat mladým lidem, nesmí se chovat stejně divoce jako jeden z nich ani jako někteří jeho fotbaloví přátelé. Neříkáme však, že by si neměli být svěřenci a dobrovolník, který se jim věnuje, blízcí. Trénink svěřenců se v žádném případě nesmí proměnit v odpoledne plné stresu, nervozity a strachu. Zároveň je ale nezbytné, aby měl dobrovolník celý trénink pod svou kontrolou. Na druhou stranu by se svěřenci měli na každé odpoledne strávené se svým dobrovolnickým vedoucím těšit. Proto by k tomu měl i tak dobrovolník přistupovat. Vytvářet pro své svěřence příjemnou atmosféru a nesnažit se léčit si své problémy či

komplexy z dětství či dospívání. O šikaně ani nemluvě. Dobrovolník by jim v ideálním případě měl sloužit jako předloha, kam až se mohou díky svému úsilí a péči vypracovat. Zároveň se mohou poučit i ze zacházení a jednání, jakého se jim od dobrovolníka dostává.

8.2 Pozitivní vztah k lidem

Ačkoliv se nám to může jevit jako předpoklad pro vykonávání dobrovolné činnosti zcela samozřejmý, existují však i lidé, kteří mají výrazně negativní vztah ke společnosti, a i přesto se do řad dobrovolníků dostávají. Přitom právě pozitivní vztah k druhým lidem je jedním z pilířů dobrovolnictví. Dobrovolník by měl mít rád druhé lidi a rád vyhledávat jejich společnost.

Osobnost dobrovolníka by v ideálním případě měla být pozitivního ladění. Velkou výhodou je nechybí-li dobrovolníkovi smysl pro humor, a je svým způsobem optimista. Tedy, jak již naznačuje samotný původ slova optimista, ten, který vidí svět z té nejlepší možné stránky. Dobrovolná služba mu přináší radost z lidského konání. Takový člověk má opravdový zájem o druhé, trápí je jejich starosti a snaží se zmírnit smutný úděl a osud ostatních.

Podle této filosofie volí dobrovolník přístup i ke svým svěřencům. Usiluje nejen o jejich dobro a blaho, ale i o blaho společnosti obecně a hlavně má chuť pomáhat ostatním nezištně. Dalo by se tedy říci, že každý dobrovolník je již ze své podstaty altruisticky orientovaný. Avšak toto pravidlo neplatí nikdy stoprocentně.

8.3 Otevřenost

V ideálním případě by měl dobrovolník v sobě ukrývat svým způsobem i povahu extroverta. Samozřejmě, jak již jsme uvedli výše, toto je nástin ideálního profilu osobnosti dobrovolníka a ne seznam požadavků pro přijetí nového dobrovolníka. Přesto by se ti opravdoví, ať již současní či budoucí, dobrovolníci měli snažit ovládat svůj temperament a pokusit se o maximální otevřenost z jejich strany ke svým klientům. Velkou výhodou je, převládá-li v jejich povaze rys sangvinika.

Dobrovolníci by měli pokládat za své vlastnosti, takové jako otevřenost, flexibilita, schopnost se adaptovat novému prostředí či situaci, a aktivní komunikativnost. To znamená, že by jim nemělo být v žádném případě nepříjemné

komunikovat se svým okolím. Neboť jak již jsme zmínili dříve a jak ještě mnohokrát zopakujeme: komunikace je pro porozumění si při jakékoliv činnosti nepostradatelná a esenciální, a to, ať již máme na mysli komunikaci verbální či neverbální.

Neopomeňme, že se schopností komunikovat souvisí i umění naslouchat druhým. Právě díky tomu se můžeme alespoň trochu vcítit do situace ostatních partnerů komunikace. Ideálnímu dobrovolníkovi proto neschází ani zmíněná dovednost empaticky prožívat to, co prožívají jemu svěřeni.

8.4 Intelekt

George Bernard Shaw kdysi řekl: Hloupost nepřátel mi nikdy tak neuškodila, jako hloupost přátel. S trochou nadsázky bychom mohli tento citát použít i jako vysvětlení našeho požadavku dobrých intelektuálních schopností dobrovolníka, jenž se věnuje mladěži.

Nechceme tím říci, že dobrovolník, jenž nemá vysokou školu či maturitu, by byl méněcenný, a jeho pomoc by tak byla zbytečná či dokonce neužitečná. To určitě ne. Nicméně každý dobrovolník by měl mít jisté intelektuální schopnosti a dovednosti, ať již máme na mysli inteligenci jako takovou či inteligenci sociální. Z toho vyplývá, že by každý dobrovolník měl být obdařen dobrými kognitivními vlastnostmi, logickým myšlením, pozorností, rychlým úsudkem a dobrou pamětí.

Dobrovolník by si měl i osvojit řadu různých technik práce s mladými lidmi a jejich vedení. Ideální dobrovolník je také velmi kreativní, nápaditý, bystrý, a dokáže plně zužitkovat své vědomosti a předchozí zkušenosti.

8.5 Fyzické předpoklady

Důležité je, aby si každý dobrovolník uvědomil, že bude s klientem přicházet nejen do psychické blízkosti, ale i do té fyzické. Proto by měl každý dobrovolník dbát o svůj vzhled, čistý oděv a dodržovat základní hygienická pravidla.

Možná se někomu bude zdát uvedený požadavek jako přemrštěný. Na druhou stranu i my sami jdeme s větší důvěrou k lékaři, který tyto požadavky splňuje. A navázání komunikace, vztahu a důvěry mezi dobrovolníkem a jeho svěřencem by opravdu nemělo brzdit nic rušivého. Např. zápach, špinavý či roztržený oděv, zanedbaný vzhled. Dobrovolník navíc působí i tímto mladému člověku jako dobrý příklad, vhodný k následování.

Samozřejmým požadavkem je přiměřeně dobrý zdravotní vztah dobrovolníka. Máme tím na mysli zejména jeho hlasovou dispozici a fyzickou kondici, které zaručí jeho lepší odolnost v zátěžových situacích. Navíc dobrovolník, působící ve sféře volnočasových aktivit (často právě i např. sportovních aktivit), potřebuje zmíněnou fyzickou kondici nejen k vedení a zajištění bezpečnosti mládeže, ale i k samotné aktivizaci náplně volného času mladých lidí.

9. Práce dobrovolníka jako zprostředkované učení

Zamyslíme-li se nad činností dobrovolníka, uvědomíme si, že jeho působení si můžeme vykládat také jako zprostředkované učení. Dobrovolník zprostředkovává a předává svému svěřenci zkušenosti z vlastního života.

Pro funkčnost modelu zprostředkovaného učení předpokládáme existující vztah mezi dobrovolníkem a svěřencem, tedy, že dochází k jisté interakci mezi oběma stranami. Dobrovolník potřebuje tzv. feedback (zpětnou vazbu či odezvu), v tomto případě však nemáme na mysli rady a instrukce či jakékoliv jiné předání zkušeností nebo názoru od ostatních dobrovolníků, koordinátora či supervizora, ale zpětnou vazbu od jeho svěřenců. Může se jednat o reakci či signál, že svěřenec dobrovolníka pochopil, nebo, že přijal, či alespoň neodmítl jeho myšlenky a jím předávanou informaci.

Zprostředkované učení je základem pro to, aby si děti a mladí lidé (mládež) vytvořili funkční formy myšlení a naučili se uvažovat jako spořádaní občané. Pro ilustraci uvedu následující příklad. Dobrovolník by rád svým svěřencům předal informaci o tom, jak by se zachoval a jednal, kdyby objevil něco, co mu nepatří. Jeho přáním je, aby i jeho svěřencům jednou připadalo zcela normální vrátit majiteli např. nalezenou peněženku, aniž by je napadlo požadovat po majiteli tučnou odměnu, či si ji nechat a její nález zcela zatajit, nebo se dokonce jejím nevrácením a snadným nabitím majetku chlubit.

Prostřednictvím dobrovolníka se jeho svěřenec učí vnímat okolní svět a usouvztažňovat souvislosti. Dobrovolník je v takovém případě vnímán jako transmittor (předavatel, přenašeč) kulturních hodnot, norem, zkušeností a zvyklostí. Přitom dobrovolník může být třeba jen o něco málo starší než jeho svěřenec. Takový vztah bývá dokonce i velmi prospěšný. Dobrovolník se nemusí obávat rizika ztráty respektu či autority, neboť to, co v takovém případě vztah dobrovolníka a svěřence upevňuje, je právě jistota oné generační blízkosti. Navíc dobrovolník má své vzpomínky na dospívání uchované ještě v čerstvé paměti. Lépe a snáze tak může přenést své zkušenosti a sdílet je společně s mladým člověkem, jemuž se věnuje. Důležitou roli v takové situaci hraje právě onen společný prožitek. Neboť nejcennější budou pro oba dva takové zážitky, o kterých si nejen vyprávějí, ale takové, které společně prožili.

Mohli bychom dokonce vnímat dobrovolnictví zaměřené na práci s mládeží ve volném čase jako jakési lehce nerovnocenné přátelství, ba i rodinný vztah, kdy dobrovolník představuje staršího a zkušenějšího (mentálně vyzrálejšího a poučenějšího, co se týče morálních hodnot, zásad a principů) kamaráda/kamarádku či staršího sourozence. Samozřejmě, že nemusí vést k hodnotám a jít příkladem jen muž mladému chlapci, či žena dospívající dívce, tedy dobrovolník stejného pohlaví jako je jeho svěřenec, i když to bývá často v praxi výhodnější. Dobrovolník si je plně vědom svého postavení a nadřazenosti, ale nikdy tohoto postavení nezneužívá.

Zprostředkované učení vnímáme i jako nezbytné pro komunikaci s druhými lidmi, stejně tak sehrává velmi důležitou úlohu při vývoji intelektu a kompetencí mladého člověka. Jako neméně podstatnou, pro rozvoj mladého člověka, musíme považovat dobrovolníkovu podporu při utváření religiozity a duchovních hodnot mladého člověka. Dobrovolník by měl mladého člověka vést k jistému způsobu spirituality a naučit ho uspokojovat i jeho duševní potřeby.

Dobrovolník představuje mladému člověku svůj způsob uvažování a hodnotový systém, čímž jej učí dívat se na svět jinými očima. Hovoří s ním o budoucnosti. Je překvapující, kolik mladých lidí o budoucnosti ani nepřemýšlí. Většina mladých lidí žije podle současných trendů jenom dnešním dnem, a to, co se stane zítra, je příliš nezajímá.

Dobrovolník mladého člověka často také motivuje k nějakému směřování. Bez motivace si nemůžeme představit žádnou společenskou činnost, jež má vést k nějakému cíli. Nezřídka se stává, že se dobrovolníkovi podaří předat mladému člověku i samotné dobrovolnické poselství. A tak třeba jednou bude právě tohoto mladého člověka naplňovat pomáhat druhým. Neboť samotná dobrovolníková činnost je mu tím nejlepším možným příkladem. Samozřejmě nemyslíme tím, že se od mladého člověka, jemuž se dobrovolník aktivně věnuje, očekává, že jakmile dospěje, stane se z něj také dobrovolník, aby společnosti „splatil svůj dluh“. Bezpochyby však svou činností a úsilím chce dobrovolník mladému člověku ukázat, že existují i jiné hodnoty. Hodnoty, které sice zpeněžit nelze, ale mohou dát člověku za jeho úsilí takovou odměnu, která jej dokáže povznášet.

Zprostředkované učení je složitý a zdlouhavý proces. Nejedná se v žádném případě o jednorázovou činnost dobrovolníka, nýbrž o celý komplexní soubor aktivit, během kterých si jeho svěřenec opakováním a neustálým procvičováním upevňuje získané dovednosti. Přeje-li si tedy vést dobrovolník mladého člověka k určité hodnotě – například k respektování stáří – nemůže mu sdělit, že se to tak má nebo musí a považovat celý proces předání této hodnoty za ukončený. Naopak musí mladému člověku jít především příkladem, tedy svým jednáním se staršími spoluobčany mu posloužit jako předloha k obdobnému chování. Přitom je potřeba, aby dobrovolník svému svěřenci vštěpoval danou hodnotu opakovaně, stále znovu a znovu.

Na zřeteli musíme mít, že jakýkoliv cizí vliv (ať už pozitivní či negativní) má vždy přesah do naší budoucnosti. Může nás ovlivnit jen na pár dní, týdnů, měsíců, někdy ale také i na celý život. Proto je tak nezbytné, aby si dobrovolník uvědomil, co přesně by rád svému svěřenci předal, a co mu ve skutečnosti předává. Nesmí však zapomenout ani na to, co mu předává nevědomky (podvědomě), a zda-li to nemůže mít negativní dopad na jemu svěřeného mladého člověka. Jeho svěřenec si propojuje nově získané informace s vlastními poznatky a zkušenostmi. A jak již bylo napsáno výše, každá nově získaná zkušenost či prožitek může mít potenciální přesah do budoucnosti tohoto mladého člověka.

Pro dosažení většího efektu zprostředkovaného učení, je nezbytné, aby si dobrovolník osvojil i některé z výchovných technik. Výborným funkčním výchovným prvkem se může stát například pochvala. Dobrovolníci by nikdy neměli opomenout své svěřence pochválit. Ve svém citlivém věku dospívající touží po pochvalě a společenském docenění, a tak není nijak překvapující, že často hledá podporu právě na straně již dospělých jedinců. V tomto období jim dokonce uspokojení této potřeby může připadat často významnější a důležitější než uspokojení některých jiných potřeb např. těch tělesných jako jsou hlad, žízeň, dostatek spánku.

Dospívající, ačkoliv třeba již mnohé dovednosti umí, často nemívají pocit, že by se jim při těchto dovednostech příliš dařilo. Nezřídka se cítí jako průměrní či snad ještě hůře jako ti podprůměrní v porovnání s výjimečnými a zvláště nadanými jedinci v jejich věkové kategorii. Utváří si tak subjektivní a zkreslený názor, často neodpovídající ani v tom nejmenším skutečnosti, hyperbolizovaný „superlidmi“, jež vídají na obrazovkách televizí, internetových portálech, sociálních sítích či na hlavních stránkách magazínů.

Z tohoto pramení fakt, že si příliš nedůvěřují a často se mohou cítit jako méněcenní, což u nich v následku může vyvolat silnou frustraci.

Dobrovolník, jenž si předsevzal, že se bude věnovat mladým lidem, by jim měl umět nabídnout pozitivní zpětnou vazbu. Jeho úkolem je také postupně vytvářet pocit kompetentnosti dospívajícího. To znamená velikost jeho úspěchu vztahovat vždy jen k aktuální úrovni, na které se dospívající právě nachází a porovnávat jej s někým k jemu rovnému. Neboť podaří-li se dobrovolníkovi předat dospívajícímu pocit kompetentnosti, dospívající vyjde ze své imaginární ulice a projeví svoji optimistickou zvědavost ke všemu novému. Takový jedinec se posléze bude snažit, aktivně, ale především s potěšením zapojovat do různých, aktivit, jež si pro něj dobrovolník připraví.

Budování pocitu užitečnosti a kompetentnosti mladého člověka, ale i získání sebedůvěry v sebe sama, se tak stávají těmi z nejtěžších a nejdůležitějších cílů dobrovolníka věnujícímu se mládeži. Neuspěje-li dobrovolník v tomto nelehkém úkolu, pak je dost pravděpodobné, že se dospívající, kterému nedokázal pomoci, bude cítit zbytečný, nešikovný a vždy ten horší. Dobrovolník by měl odhalit nadání a vlohy mladého člověka a k navrácení ztracené sebedůvěry využít právě jeho dovedností. Např. pokud svěřenc nedostal do vínku mnoho talentu k týmovým míčovým hrám a během hry a provozování takového sportu se jen mezi ostatními vrstevníky trápí, cítí nešťastně, méněcenně či dokonce ztrácí důvěru v sebe samého, měl by pro něj dobrovolník najít jinou a vhodnější aktivitu, ve které by alespoň trochu vynikal a nenutit jej tak dělat něco, co mu nejde a co ho nebaví, ba dokonce může mladému člověku přinášet pocit frustrace.

Se sebedůvěrou a společenskou potřebou někam patřit, či naopak s útekem od společnosti a od každodenních trápení, může velmi úzce souviset i problematika drog a násilí. Existuje mnoho mladých lidí, kteří se nezdráhají okusit cokoli jen proto, aby se příliš nelišili od svých vrstevníků, a naopak naneštěstí jen málo takových jedinců, kteří by spíše raději snesli posměch ostatních, než aby vyzkoušeli něco, čeho by později jednou mohli sami litovat. Kromě alkoholu, tabáku a jiných omamných látek, se tento problém týká i násilí. Vždy je snazší se připojit do skupiny těch, kteří jej páchají, než do skupiny, na kterých je násilí pácháno. Čemuž by se měl právě dobrovolník, který si možná sám něčím obdobným prošel, snažit zabránit. Například

může dospívajícímu doporučit nějakou jinou vhodnou činnost a posléze jej v ní podporovat, vést jej k jejímu pěstování a zlepšování schopností a dovedností nutných k jejímu provozování tak, aby dospívajícímu nezbyl prostor na hledání a objevování jiného využití svého volného času či k uspokojování svého ega a utvrzování své sebedůvěry nežádoucím způsobem.

9. 1 Dobrovolník jako vzor

Z výše jmenovaných názorných příkladů vychází najevo, že dobrovolník musí být velmi silnou a vyrovnanou osobností. Netvrdíme, že je to snadné, a ani to neznamená, že by se činnosti dobrovolníka mohla věnovat jen elitní skupina silných charakterů. Stejně jako se lidé učí chodit, mluvit, jíst příborem atd., mohou se naučit i jak být silnější a vyrovnanější osobností, ale i to, jak se stát pro mladého člověka inspirativním vzorem, vhodným následováním. Neboť dobrovolník, který pracuje s mládeží a není jí vzorem – nebo lépe řečeno – neslouží jí jako vzor či nemá pozitivní dopad na její vnímání, chování a rozvoj, může napáchat více škody než užitku.

Mluvíme tady o nutnosti být vybavený „schopností, jak předávat schopnosti“. Snad to zní poněkud redundantně, ale nesmíme opomenout fakt, že dobrovolník si může přát být mladému člověku příkladem, ale ne vždy ví, jak toho docílit. Má velké přání stát se předlohou mladému dospívajícímu člověku, avšak neví, které hodnoty by měl zdůrazňovat a povznášet a které naopak zavrhnout. To vše se ale může naučit. Stejně tak jako jeho svěřenci, jimž bude dobrovolník toto poslání dále vštěpovat.

10. Komunikace mezi dobrovolníkem a mladým člověkem

Na fungující komunikaci se zakládají veškeré společenské vztahy. Kvalitní komunikace je pro ně zcela nepostradatelná, žádoucí, ba dokonce esenciální. Bez ní by bylo nemyslitelné si představit jakékoliv lidské dorozumívání. Díky komunikaci uspokojíme nejen naše společenské lidské potřeby, ale i získáváme důvěru druhých lidí. Aby vůbec došlo ke sblížení mezi dobrovolníkem a svěřencem, musí mentor nejprve navázat důvěrný vztah s mladým člověkem. Ten vytvoří primárně tak, že s ním aktivně komunikuje, zjišťuje jeho záliby, jeho trápení, způsob uvažování. Teprve v případě, že tato primární komunikace proběhla úspěšně, může si dobrovolník mladého člověka získat na svoji stranu.

Jak jistě všichni víme, komunikace s mladým člověkem není vždy zrovna nejednodušší. Každý jedinec komunikuje spontánně podle „svých možností“ – vlastní vnímavosti, citu, povahy, nálady, časových možností a kvality vztahu k druhému.³³ V případě dospívajícího můžeme očekávat dvojnásobnou dávku této spontaneity. Stejně tak nás nepřekvapí ani časté výkyvy nálad nebo zvýšená přecitlivělost mladého jedince. Jak tedy dosáhnout uspokojivé komunikace? Uspokojivá komunikace si vyžaduje pozitivní, otevřený a férový přístup z obou stran. Je třeba si uvědomit, že jakýkoliv konflikt, neshoda či svár může bořit komunikační mosty mezi oběma stranami.

Hodnotit kvalitu komunikace je často velmi obtížné, neboť každý z účastníků komunikace má svůj subjektivní názor na její kvalitu. Dokonce může nastat i situace, že bude mít mladý člověk z komunikace dojem zcela opačný než dobrovolník, jež jej provází. Dobrovolník má před sebou nelehký úkol. Avšak je možné se na mnohé komunikační situace předem připravit. Detailně se zamyslet nad situací, jež nás čeká, připravit se na ni a hledat nové způsoby, jak lépe a efektivněji komunikovat s mladým člověkem. Dle Edith Tartar Goddetové je možné dosáhnout uspokojivé komunikace tehdy, když se dospělý či vychovatel (v našem případě dobrovolník) nezajímá jen o výsledek, jehož by rád dosáhl, nýbrž stará-li se také o kontext vztahu, tedy o to, jak může jeho sdělení na mladého člověka působit a jaký bude mít účinek.³⁴

33 TARTAR-GODDET, Édith. Umění jednat s dospívajícími. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, s.11.

34 Tamtéž, s 12.

Mnoho dospívajících si stěžuje, že jim dospělí nenaslouchají. Neboť pro dospívajícího bývá symbolem kvalitní komunikace, ať již s rodičem, vychovatelem či dobrovolníkem, právě to, když cítí, že je mu nasloucháno. Dospívající už není dítě, ani se tak již nechová, ale zároveň ještě nepatří ani do světa dospělých, i když by do tohoto světa již patřil rád. Jenže ten „dospělý svět“ málokdy jeho přání a tužby vyslyší.

Nemyslím si, že by dospělí mladému jedinci nenaslouchali, oni jej slyší, ale často nedokáží jeho přání interpretovat. Jedná se tedy spíše o chybu ve způsobu, jakým mladému člověku naslouchají. Ne nadarmo se hovoří o umění naslouchat, a naslouchání je v skutku opravdový um. Je potřeba se takovému umění naučit, naučit se být vnímavější a citlivější k druhým lidem. Pokud toho dobrovolník dosáhne, snáze naváže vztah s mladým člověkem.

Dobrovolník může k uspokojivé komunikaci také velmi přispět, bude-li k mladému člověku velmi trpělivý a vstřícný. Měl by se snažit dospívajícího pochopit, být tedy maximálně empatický a tolerantní. Neměl by se mu nikdy posmívat, a už vůbec ne mu nadávat či vyhrožovat, a i tehdy provede-li jeho svěřenec něco velmi ošklivého, nikdy by jej neměl odsuzovat. Ale jak tedy v takové situaci jednat s dospívajícím, koná-li něco, co je v rozporu s našimi hodnotami. V takovém případě by mu dobrovolník měl nabídnout jiná řešení pro konkrétní konfliktní situace. Avšak nikdy ne formou kázání. Naopak sdělit mu nedirektivně svůj názor, nabídnout mu jiné alternativy, o nichž může dospívající přemýšlet, a pro které se třeba jednou i on sám rozhodne.

Dobrovolník uvádí mladého člověka do světa dospělých, seznamuje jej se společenskými pravidly a normami. Slouží mu jako vzor. Zároveň i dospívající by měl pochopit, že se tyto normy a pravidla musí naučit respektovat. Neboť to napomůže i jemu samotnému, bude-li on tato společenská pravidla respektovat, začnou jej dospělí vnímat jako svého rovnocenného partnera.

11. Motivace dobrovolníků

Lidská motivace je těžko dohledatelná v psychice jedince. Termín motivace je odvozen z latinského slova *movere*, což znamená doslova hýbat, pohybovat. Co to znamená pro každého z nás osobně? Abychom vykonali jakýkoliv čin, musíme se nejprve „rozhýbat“ – tedy motivovat sebe sama.

Nejsilnější a tedy esenciální motivací je uspokojení vlastních potřeb. Oproti zvířeti je lidský jedinec schopen nejen motivace fyzické, ale, a to především, i té psychické. V každém organismu, kterému chybí něco životně důležitého, vzniká potřeba. Fyzické potřeby vedou k uspokojení těla - hladu, žízně, sexuálního pudu, zatímco psychické potřeby vznikají z nerovnováhy v psychice jedince. Mezi takové potřeby patří např. potřeba poznání sebe sama, potřeba afilace (kladných emočních vztahů k lidem), ale i potřeba seberealizace.

Psychologové, již se zabývají studiem lidské motivace, se snaží již několik desítek let odpovědět na otázku, proč se lidský jedinec chová právě tak, jak se chová. Nahledneme-li do některé z učebnic psychologie, nelezeme definici motivace, jež říká, že motivace je celek vědomých a nevědomých psychonorních faktorů na jejichž základě se uskutečňuje naše chtěné jednání.

Vrátíme-li se k našemu tématu motivace dobrovolníků, napadne nás hned několik otázek. Proč se někdo rozhodne vystoupit z egoistického kruhu svého konání, tedy uspokojení jen těch vlastních potřeb a začne se zabývat potřebami druhých? Co je oním impulsem, jež nás rozhýbe k takovému jednání? Je to stav těla nebo mysli?

Z obecné psychologie víme, že impuls k motivaci může být různé povahy:

- nedostatek některého z elementů (např. nedostatek přijetí druhými lidmi);
- impulsem může být i citový vztah k druhému. Ať již se jedná o lásku či soucit k druhému člověku;
- motivovat nás může i absence subjektu či objektu, ke kterému máme citový vztah;
- motivací je také sebeláska. Vděk jedince, kterému dobrovolně pomůžu mi dokáže přinést pocit sebeuspokojení a sebepotvrzení. Může jim být i např. „vítězný pocit, že tím silnějším jedincem jsem já.“;

- impulsem často bývá i touha po úspěchu. V publikacích amerických psychologů se často uvádí, že snaha po dosažení úspěchu může být stejně silná jako snaha po dosahování slasti. U osob silně fixovaných na své sociální okolí se úspěch může změnit v jednu z jejich hodnot;
- impulsem může být i zvyk. V různých kulturách může být dobrovolná činnost a veřejná angažovanost zvykem či tradicí;
- neopomenutelným impulsem k motivaci může být také nejsilnější lidská emoce – strach. Pomocí druhému zmenšíme možnost vlastního ohrožení.

Každý z nás může mít jiný motiv, který nás vede ke konání, v našem případě k dobrovolné činnosti.

Pro potřeby naší práce jsem rozlišila motivace dobrovolníků do tří různých skupin, na základě obdobných kritérií, jež používají autoři příspěvku na webovém portálu voluntariado.net. Ačkoliv dle jejich názoru existují jen dvě kategorie motivací, jež nás vedou k dobrovolné činnosti:³⁵

- motivace ideologického, etického a morálního charakteru;
- nalezení smyslu, pocit užitečnosti;
- osobní pohnutky.

11.1 Motivace ideologického, etického a morálního charakteru

Dobrovolníka v takovém případě vedou k solidárnímu konání ideologické, ale i etické či morální důvody. Může se jednat o pohnutky náboženského charakteru, které nás vedou k soucitu s bližními a uvědomění si jejich trápení, problémů i potřeb. Žijeme v Evropě, tedy místě s křesťanskou tradicí. A ohlédneme-li se do minulosti, spatříme, že dobrovolnictví má v naší (evropské) kultuře dlouhé kořeny. Už v Bibli, např. v Lukášově evangeliu, můžeme spatřit prvního, písemně dokumentovaného dobrovolníka, Samaritána.³⁶

Existují i dobrovolníci, již mají jiné etické cíle, např. si přejí učinit něco pro dobro a blaho společnosti. Jsou to lidé, již věří, že vzájemnou podporou a pomocí je možné vytvořit „lepší svět“.

³⁵ ¿Qué motivaciones tienen los voluntarios?. In: Voluntariado.net [online]. [cit. 2012-01-19]. Dostupné z: <http://www.voluntariado.net/castellano/scripts/plantilla.asp?Pag=7>

³⁶ Srov. L 10, 25-37

11.2 Nalezení smyslu, pocit užitečnosti

Dobrovolníkem se stáváme, protože si přejeme být nápomocni druhým lidem. Nezřídka ale i také proto, že cítíme potřebu být někomu užiteční. Neboť nutkání uspokojit tuto svojí lidskou potřebu nás nutí ke konání, v našem případě k dobrovolné činnosti. Dobrovolná činnost tak dává smysl našemu konání.

11.2.1 Altruismus versus egoismus

Otázkou ale zůstává, zda-li altruismus většiny dobrovolníků, je skutečným altruismem či skrytým egoismem uspokojení vlastních potřeb. Neboť existují i tací, kteří se dobrovolnictví věnují, aby našli sociální prestiž, a uspokojili tak své vlastní společenské potřeby, a nebo dokonce vykonávanou dobrovolnou činnost vnímají jako možnost profesního zdokonalení pro svou budoucí kariéru.

11.3 Osobní pohnutky

Mnoho dobrovolníků má však daleko prostší motivy. Chtějí poznat a prožít něco nového. Ať již poznat nové prostředí, kulturu, nové lidi. Zdokonalit své dovednosti. Rozvíjet se, ale i se mnohému novému naučit. Jsou si dobře vědomi, že tyto nabitě zkušenosti pak mohou zužitkovat ve svém profesním životě.

Avšak žádný z dobrovolníků není téměř nikdy motivován jen jedinou pohnutkou. Uvedené dílčí typy motivací se prolínají v jednání každého jedince v různé míře. K dobrovolnictví je tedy vede kombinace mnoha různých motivačních faktorů.

Ačkoliv jedno mají všichni dobrovolníci společné, všichni něco dávají/obětují (čas, vědomosti, práci, energii...) a zároveň něco získávají (uspokojení, nové vědomosti a znalosti, zkušenosti, nové mezilidské vztahy, praxi, uznání atd.).

12. Praktická část

12.1 Cíl výzkumného šetření

V praktické části práce se pokusím nahlédnout, jaké jsou motivace dobrovolníků, jež je podněcují k dobrovolné činnosti. Pohlédneme i jaký je význam a přínos dobrovolné činnosti pro samotné dobrovolníky.

Hlavním cílem výzkumného šetření bude získat co nejvíce informací o současné přípravě dobrovolníků v České republice. Na základě získaných dat se pokusím odpovědět na otázku, zda-li je současná příprava dobrovolníků dostačující. Dále zhodnotím její kvalitu, ale i popíši její aktuální negativa a pozitiva.

V teoretické části jsem se zabývala otázkou, jak by měla korektní příprava k dobrovolnictví probíhat. Dále jsem uvedla několik kritérií, jež bychom měli mít na paměti při výběru jednotlivých dobrovolníků, ale i nastínila ideální model či profil dobrovolníka, jenž by se rád věnoval dobrovolné činnosti s mládeží. Úkolem, jež se nám tedy nabízí, je porovnání, jak je tomu všemu ve skutečnosti. A je vůbec možné vychovávat „profesionální“, tedy kvalifikované, dobrovolníky?

Jsem si plně vědoma, že se v rámci mého výzkumného šetření budu dotýkat a zabývat jen částí problematiky přípravy dobrovolníků pro práci s mládeží, neboť zodpovědět všechny otázky tak rozsáhlé problematiky je v jednom šetření téměř nemožné. Proto jsem si vybrala dva základní body, na než bych se při výzkumu chtěla podrobněji zaměřit, a to na:

- motivaci jednotlivých dobrovolníků;
- kvalitu současné přípravy k dobrovolnictví.

Získané informace interpretuji z hlediska kritérií, o nichž se domnívám, že jsou pro danou problematiku významné.

12.2 Metoda výzkumného šetření

Vzhledem k danému cíli a úkolům, jež jsme formulovala v předchozí kapitole, jsem se rozhodla použít metodu dotazníku. V rámci výzkumného šetření jsme navrhla krátký dotazník. Ten je koncipován tak, aby nám pomohl zodpovědět otázky kvality současné přípravy a odkryl motivace jednotlivých dobrovolníků.

Dobrovolníkům jsme položila několik otevřených otázek v následujícím pořadí:

- **1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?**
- **2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?**
- **3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti? Co Vám dobrovolná činnost přináší?**
- **4. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?**
- **5. Pokud ano, v jaké délce?**
- **6. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?**
- **7. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?**
- **8. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?**

Záměrně jsem volila do tohoto dotazníku jen otázky otevřené, protože se domnívám, že nechávají respondentovi daleko větší prostor pro vyjádření svých pocitů i názorů. Kompletní odpovědi respondentů uvádím v příloze diplomové práce.

12.3 Zkoumaný vzorek

Šetření probíhalo v měsících leden až březen roku 2011 na území Prahy a Středočeského kraje. Zúčastnilo se jej celkem 28 respondentů ve věkové kategorii od 19ti do 53ti let, z nichž většinu tvořily ženy (konkrétně: 21 respondentek, 7 respondentů).

Podmínkou účasti v šetření byla aktivní zkušenost respondentů v oblasti dobrovolnictví. Dotazník tedy nebyl náhodně rozeslán, ale předáván jen do rukou lidí, s ověřitelnou dobrovolnickou praxí. I díky tomu se podařilo dosáhnout téměř 100% návratitelnosti dotazníků. Z třiceti rozdaných, se vrátilo 28 vyplněných dotazníků.

Všichni účastníci šetření byli v krátkém rozhovoru předem seznámeni s obsahem dotazníků a problematikou dobrovolnictví, jež šetření řeší. Velice mě potěšila důvěra a otevřenost, se kterou respondenti odpovídali na mé dotazy.

Vzhledem k tomu, že pro studijní účely diplomové práce byly použity i některé osobní údaje (např. věk, pohlaví...), byli všichni dobrovolníci řádně poučeni, jak správně dotazník vyplnit, a zároveň jim byla garantována naprostá anonymita. Veškerá vlastní jména, jež jsou v této práci uvedena, jsou pozměněna a jakákoli shoda jmen je jen náhodná.

12.4 Interpretace získaných údajů dle jednotlivých otázek dotazníku

12.4.1 Otázka č. 1.: Jaké ké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Jak se člověk stane dobrovolníkem a co jej k takovému konání přiměje? Na základě odpovědí respondentů, můžeme konstatovat, že cesty jež člověka zavedou k dobrovolnictví mohou být opravdu velmi rozmanité.

Více než čtvrtina respondentů (8/28) odpověděla, že se o dobrovolnictví dozvěděla od svých přátel či známých, kteří se již dobrovolnictví aktivně věnovali.

Osmdesát z dotázaných rozšířilo řady dobrovolníků na podnět svého okolí. Často se k dobrovolné činnosti nechali inspirovat na popud nějaké instituce. O možnosti dobrovolné služby se tak dozvěděli ve škole v rámci vyučování, od svých spolužáků či lidí z komunity, ve které se pohybovali (např. církevního společenství).

„Vyrůstala jsem v rodině, kde hovořit o křesťanství či církvi bylo tabu. Je to tak trochu paradox, neboť pocházím z Itálie, země, kde má katolická církev hluboko zapuštěné kořeny. A tak se i stalo, že jsem měla mnohé kamarádky z věřících rodin. Potají jsem s nimi chodila do kostela a účastnila se jejich společenství. Tehdy naši farnost vedl mladý a velmi aktivní kněz, který se rozhodl, že bude pomáhat dětem, jež žijí ve slumech v okolí Říma. Málokdy si dokáže představit, co se tam dělo. Bylo mi tehdy asi 14 let a měla jsem pocit, že dokážu změnit svět, a tak jsem společně s ostatními děvčaty, začala tomu knězi pomáhat. Tehdy jsem si ani neuvědomovala rizika své práce. Měla jsem spoustu energie a chuť něco udělat. Bylo to těžké, neboť jsem nevěděly, kde začít. Jak učit děti psát a číst, když pro ně vzdělání není žádnou hodnotou. Ty děti netrápilo, že neumějí číst, měly hlad. Nevím, jestli jsem je vůbec něco naučila, ale alespoň jsem měla dobrý pocit, že jsem mohla povědět něco o světě, který neznají. A že v tom světě je běžné, že lidé pracují, aby se mohli najíst. A krádež tedy není jediným způsobem, jak si obstarat potravu. Uvědomila jsem s, že je tady něco špatně. A že každá pomoc musí mít cíl, řád a dobrou organizaci. Každý člověk, který druhému pomáhá potřebuje zpětnou vazbu. Potřebuje vědět, že jeho práce nebyla zbytečná. A tak jsem stala nejen

dobrovolníkem, ale i spoluzakladatelkou občanského sdružení, které je na činnosti dobrovolníků závislé.”

(Veronika, 53, dotazník č.2)

Čtyři z dotázaných se o možnosti dobrovolné služby dozvěděli díky propagačním materiálům, které našli na nástěnkách institucí (např. vysoké školy), ale i třeba v informačním centru mládeže.

Mezi respondenty byli i tři dobrovolníci, již se o možnosti dobrovolnictví dozvěděli na internetu (např. prostřednictvím internetové nabídky, tedy inzerci dobrovolné služby či reklamy na sociální síti facebooku).

Dva dobrovolníci, než se pro dobrovolnou činnost rozhodli, o ní již dlouho předtím uvažovali. Sami si tedy z vlastní iniciativy zjistili, jaké formy dobrovolnictví existují, a které z organizací dobrovolnou službu nabízejí a dobrovolníky přijímají.

V neposlední řadě dobrovolníky k jejich směřování přivedla i touha pomáhat druhým lidem.

Jeden dobrovolník dokonce následoval v dobrovolnické činnosti své rodiče a jedna z dotázaných uvedla, že se dobrovolnictví začala věnovat poté, co její babička vážně onemocněla a zůstala odkázána právě na pomoc jedné z dobrovolnic. Díky této situaci si dívka uvědomila, kolik nemocných lidí zůstává opuštěných, a že tento fakt může často přitížit jejich zdravotnímu stavu.

Člověk je často druhému modelem, aniž by si to sám uvědomoval. Nepřekvapí nás proto, že se většina z respondentů o možnosti dobrovolnické spolupráce dozvěděla právě od svých přátel, známých či rodiny.

Proto si myslím, že by bylo velmi vhodné, aby lidé k dobrovolné činnosti byli vedeni již od útlého dětství. Konání jejich rodičů, učitelů či vychovatelů se jednou bude zrcadlit v jejich uvažování, jednání ale i chování. Málokdy si uvědomujeme, jak velký význam má v takovém případě zprostředkované učení. Se svými bližními se bavíme, cestujeme, učíme se, vyměňujeme si názory, konfrontujeme naše hodnoty, a v neposlední řadě nevědomě napodobujeme jejich jednání a konání.

Získané informace nám ukazují, že cesta, jak přimět druhé k dobrovolnictví nemusí být vždy tak složitá. Dle mého názoru by mohla být i velkou výzvou pro společenská média. Neboť si myslím, že medializace charitativních akcí a

dobrovolnictví, alespoň v našich podmínkách, bývá často opomíjena. Nehledě na to, že pokud již některá z charitativních akcí medializovaná je, nezřídka se stává, že známá tvář, která se této akci propůjčila, nečiní tuto aktivitu jako dobrovolnou a neziskovou.

Osobně se tedy domnívám, že tento potenciál médií pro šíření základní myšlenky a konceptu dobrovolnictví zůstává zcela nevyužit. A je velká škoda, že bulvární tiskoviny a periodika věnují tolik stran detailnímu popisu a komentování toho, jak se slavné osobnosti oblékají, jak tráví svůj volný čas, jaké si volí životní partnery, co nakupují etc. Přitom by bylo možné využít právě těchto oblíbených médií jako prostředku, jež by jedince motivoval k pomoci druhým.

12.4.2 Otázka č.2.: Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Odpovědi respondentů na tuto otázku se příliš nelišily. Většina z dotázaných se shodla, že význam a přínos dobrovolnictví je obrovský a zvláště nyní na prahu 21. století se jeho smysl jeví jako zvláště významný.

„Vzájemná lidská pomoc je základním stavebním kamenem společnosti...“

(Karolína, 28, dotazník č.15)

Řada respondentů uvedla více než jeden důvod potřebnosti a prospěšnosti dobrovolnictví. Nejčastější odpovědi na tuto otázku (18x) bylo, že je potřebné si vzájemně pomáhat. Silnější a zdraví lidé by měli pomáhat těm slabším, nemocným a potřebným, lidem handicapovaným či sociálně znevýhodněným.

„Když sem byl malej kluk, neměl jsem moc kamarádů a často sem se cítil docela sám. Je těžký když nemáš nikoho, s kým si můžeš popovídat o svých problémech. Lidé by neměli být opuštěni. Dobrovolník má pomáhat těm, co to potřebují, i když třeba nejsou nemocní nebo postižení ale taky proto, že se cítí sami.“

(Adam, 19, dotazník č.4)

Dále respondenti uváděli, že prostřednictvím dobrovolnictví se předávají pozitivní lidské hodnoty. Objevily se názory, že dobrovolnictví upevňuje mezilidské vztahy (7x), buduje lepší svět a společnost (7x) a probouzí dobro v druhých lidech (4x).

Šest z dotázaných uvažovalo o významu dobrovolnictví jako o prevenci nežádoucích patologií (užívání drog, šikaně, kriminalitě ve společnosti atd.).

Autor jedné z odpovědí uvedl, že dobrovolnictví vnímá i jako nezbytnou cestu k osobnímu růstu jedince.

Ať již pohlížíme na dobrovolnictví jako na prostředek k cestě za lepší společností, jako na nástroj prevence negativních patologií či cestu osobního růstu, jisté je, že jeho přínos je nezměrný. Nikdo z respondentů nepopřel, že by model dobrovolnictví nebyl funkční, avšak mnozí z dotázaných se domnívají, že stále zbývají možnosti a řešení, jak učinit tento model ještě efektivnějším. Jedním z mnoha řešení by mohlo být právě zkvalitnění současné dobrovolnické přípravy.

12.4.3 Otázka č.3.: Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Motivy lidí, jež je vedou k dobrovolné činnosti jsou velmi různorodé. Vycházím z hypotézy, že motivy dobrovolníků můžeme rozlišit do tří základních skupin (viz. jedenáctá kapitola Motivace dobrovolníků):

- motivace ideologického charakteru,
- nalezení smyslu, pocit užitečnosti,
- osobní důvody, pohnutky.

Málokterý z dotázaných uvedl jen jediný důvod, proč se dobrovolné činnosti věnuje. Tento fakt je v podstatě jen přirozenou reakcí respondentů, neboť málokterá z lidských činností je vyvolána jediným motivem. K dobrovolné činnosti tedy vedou dobrovolníky v různé míře se prolínající odlišné motivační faktory.

Většina z dobrovolníků (19x), jak je patrné i z odpovědí na předchozí otázku, si myslí, že pomáhat druhým je správné, dobré či potřebné, a proto tak oni sami konají. Můžeme tedy říci, že nejčastěji vedou dobrovolníky k jejich konání pozitivní morální pravidla společnosti.

„Casto lidi z rozvojovych zemi litujeme. Rikame si v jake bide ti druzi ziji atd ale pritom jsme radi, ze s tim nemame nic spolecneho a ze zijeme v lepsich zivotnich podminkach. Ale litost je na nic kdyz clovek nejedna. Nepatrim k tem nejodvaznejsim ale proste jsme si tenkrat rekl, ze treba moje ruce budou potreba i nekde jinde.“

(Tomáš, 25, dotazník č.3)

Osm respondentů uvedlo, že se dobrovolnictví věnují proto, že jim tato činnost připadá smysluplná.

„Můžu se stát dobrovolníkem a podporovat tak, v co věřím.“

(Lenka, 31, dotazník č.7)

Velmi často také dobrovolníci pocítovali, že dobrovolnictví přispívá k jejich psychické pohodě. Dobrovolnická činnost je baví (4x). Cítí se seberealizovaní (7x), ale i užiteční druhým lidem (5x). Je naprosto přirozené, že se každý jedinec potřebuje cítit ve společnosti užitečný a zároveň potřebuje vědět, že jeho konání má smysl.

Motivem dobrovolného konání byla ve dvou případech i láska k bližnímu (např. k nemocné babičce).

Jeden z dobrovolníků byl motivován vlastní nepříjemnou zkušeností z dětství. Cítil velkou potřebu pomoci druhým, jež prožívají obdobné těžké situace, jako kdysi prožíval on sám.

Devět z dotázaných očekává, že se díky dobrovolné činnosti může naučit něčemu novému, získat zajímavé zkušenosti, ale i praxi (2x). Dokonce i splnění povinné školní praxe bylo v jednom případě prvním krokem na cestě k dobrovolnictví.

Čtyři respondenti zmínili, že tak činí, protože rádi poznávají nové tváře a obecně navazují rádi nové kontakty. Díky dobrovolnictví tak mají možnost uspokojit i své společenské potřeby.

Dva dobrovolníci dokonce uvedli, že díky dobrovolnictví měli možnost poznat jinou zemi, kulturu, odlišnou mentalitu lidí... Motivací pro tyto dobrovolníky byla i možnost naučit se dalšímu světovému jazyku.

Možná nás trochu zaskočí u řady odpovědí tento dobrovolnický pragmatismus. Na druhou stranu je lidskou přirozeností, že konáme jen to, co je pro nás výhodné.

Z výsledku šetření vyplývá, že se dobrovolníci můžou dobrovolnické činnosti věnovat i proto, že cítí, že je v České republice tento sektor opomíjen. Mají např. zkušenosti ze zahraničí, kde je vzájemná podpora mezi lidmi spontánní a přirozená.

„Když jsem před lety byla na návštěvě ve Spojených státech amerických, překvapilo mě, že je tady úplně normální angažovat se dobrovolně ve společnosti. Když se Američané seznamují, často je součástí takového rozhovoru otázka na druhého člověka, co dělá ve svém volném čase, jaké dobrovolné činnosti se věnuje. Nedovedla jsem si ani představit, že by něco obdobného mohlo fungovat i tady u nás. I dnes na mě někteří vzhlížejí jako na blázna. Možná jsem někdy bláhová. Ale když vidím, že to někde jinde funguje, tak proč by to nebylo možné jednou i tady u nás.“

(Alena, 42, dotazník č.9)

12.4.4 Otázka č.4.: Co Vám dobrovolnická služba přináší?

Jak již jsme nastínili dříve, dobrovolník vystupuje v sociální interakci s mladým člověkem. Z čehož vyplývá, že dochází k vzájemnému ovlivňování obou partnerů. Vztah mezi dobrovolníkem a dospívajícím není nerovný. Nejedná se tedy o jednosměrný model, ale naopak o vzájemné partnerství mezi oběma stranami. Proto i dobrovolná služba slouží k užítku oběma, jak mladému člověku, tak i dobrovolníkovi, jenž se mu věnuje.

Dotazovaní odpověděli, že jim dobrovolnická služba přináší mnohá pozitiva. Deset z respondentů se shodlo na tom, že jim dobrovolná služba umožňuje naučit se něčemu novému, získat tedy nové dovednosti i zkušenosti. Opakovaly se i odpovědi typu: navázání nových přátelství, ale i kontaktů s jinými lidmi (10x), především s odborníky v programu.

Pět dobrovolníků uvedlo, že jim dobrovolnická služba dává příležitost k smysluplnému trávení volného času nebo přispívá k jejich pocitu spokojenosti (7x).

Dva z dotázaných připustili, že se díky svému konání v organizaci cítí být užiteční. Dobrovolnictví několika respondentům otevírá prostor k možné seberealizaci (6x), dává smysl jejich práci (2x), ale i pocit uspokojení z dobře odvedené práce (1x).

Dva dobrovolníci se domnívají, že dobrovolná činnost má příznivý vliv na jejich fyzickou kondici.

„V programu jsem velmi spokojená, mám možnost kreativně trávit svůj volný čas. Navíc jsem v dívce, se kterou pracuji, získala novou kamarádku.“

(Monika, 22, dotazník č.10)

Dva z dotázaných vnímají své konání jako úkol a závazek vůči společnosti. Nemají žádná očekávání. Dle nich je dokonce špatné něco očekávat, zejména pak vděk a odměnu. Shodují se na tom, že by dobrovolník měl druhým pomáhat zcela nezištně.

12.4.5. Otázka č.5.: Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Téměř všichni dobrovolníci (24/28) se zúčastnili dobrovolnické přípravy. Jen čtyři z dotázaných začali pomáhat druhým, aniž by byli předem řádně proškoleni a seznámeni s náplní své práce. Jeden z nich v poznámce podotkl, že ani tento fakt jej od vykonání dobrovolné činnosti neodradil. Naopak, ačkoliv to pro něj bylo zpočátku velmi těžké, tato zkušenost jej natolik obrnila, a - dle jeho názoru - byla to právě ona zkušenost, jež z něj učinila „profesionálního“ dobrovolníka.

Připouštím, že i takové situace mohou nastat. Každopádně si myslím, že vysílat dobrovolníky bez jakékoliv přípravy, má mnoho rizik a je rozhodnutím velmi neuváženým. Vědomy jsou si toho i mnohé organizace, jež dobrovolníky zaštiťují, neboť přípravu dobrovolníků považují jako žádoucí a často nenahraditelnou. Proto by se dnes již nemělo stávat, že by dobrovolník před započítím své činnosti, vůbec žádnou přípravu neabsolvoval.

Měla jsem možnost zeptat se několika dobrovolníků na okolnosti jejich přípravy podrobněji. Tento fakt, že se mezi nimi nacházeli i tací, již dobrovolnickou přípravu neabsolvovali, mi byl vysvětlen tím, že začali s dobrovolnictvím již před mnoha lety.

Tedy v době, kdy v našich podmínkách ještě neexistovaly žádné detailně zpracované metodiky příprav dobrovolníků.

Dva z dobrovolníků, které příprava k profesionálnímu dobrovolnictví nepotkala, uvedli, že ani nikdy neměli pocit, že by nebyli pro svoji činnost dostatečně vyškoleni či připraveni. Vysvětlují to tím, že měli již bohaté zkušenosti ze svého předchozího či současného výkonu povolání. Proto ani nevnímali dobrovolnickou přípravu jako nezbytnou.

12.4.6. Otázka č.6.: Pokud ano, v jaké délce?

Je obtížné stanovit vhodnou délku přípravy dobrovolníků. Dokonce se domnívám, že přípravu dobrovolníků ani není možné časově determinovat. Naopak ideální dobrovolnická příprava by měla být otevřeným procesem. Dobrovolník by se tak neustále učil něčemu novému a mohl se tak postupně rozvíjet a zdokonalovat. I proto by koordinátor či supervizor dobrovolníků měl s dobrovolníkem zůstat v nepřetržitém kontaktu a usilovat o kontinuitu dobrovolnické přípravy.

Tuto skutečnost si uvědomilo i šest z dotázaných. I oni si myslí, že by příprava dobrovolníků měla být dlouhodobým vývojem a procesem.

Co se týče délky, respondenti, již dobrovolnickou přípravu absolvovali (celkem 24/28), uvedli, že délka jejich přípravy trvala:

- jeden den (1x),
- v délce od jednoho do tří týdnů (3x),
- čtyři až sedm týdnů (9x),
- osm týdnů až čtyři měsíce (5x),
- déle než čtyři měsíce, ale ne výše než jeden rok (2x).
- v délce jednoho roku (3x)
- neustále (1x).

Na základě získaných údajů, si můžeme vytvořit představu o průměrné délce současné dobrovolnické přípravy. Standardní délka aktuální přípravy dobrovolníků se pohybuje v rozmezí mezi 4mi až 7mi týdny. Avšak otázkou zůstává, je-li tato doba opravdu dostačující pro kvalitní přípravu dobrovolníků.

Z výzkumného šetření vyplývá, že kvalita přípravy je přímoúměrná délce dobrovolnické přípravy. Na druhou stranu tento fakt způsobuje i to, že dobrovolník v průběhu delšího přípravného času, již jako dobrovolník často působí, a tedy získává zároveň kromě odborné přípravy i řadu praktických a reálných zkušeností.

Ideální formou přípravy by mohla být například průběžná příprava dobrovolníků po celou dobu jejich působení v organizaci. Taková příprava by mohla být propojena i se supervizí ze strany přijímající instituce; byla by tedy místem, kde by dobrovolník mohl konfrontovat své získané zkušenosti a zároveň prostorem k tomu, aby se vždy mohl přiučit i něčemu novému.

12.4.7. Otázka č.7.: Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám přípravě scházelo?

Žádná, tedy ani ta nejdokonaleji propracovaná, metodika dobrovolnické přípravy nám nedokáže zajistit stoprocentní připravenost na každou situaci. Avšak v kritických situacích se můžeme v mnohém inspirovat z řešení modelových situací, jež bývají často součástí přípravy dobrovolníků .

Mnozí respondenti odpověděli, že jim příprava, kterou absolvovali, připadala dostačující, proto neměli pocit, že by je nějaká situace výrazněji překvapila.

Na druhou stranu v odpovědích několika dobrovolníků se objevily i názory, že by současná dobrovolnická příprava mohla být ještě kvalitnější. Na základě jejich odpovědí se nyní pokusím poukázat na hlavní problémy současné přípravy dobrovolníků.

Problém č. 1: Realita je zcela odlišná než prostředí, ve kterém se dobrovolníci připravují.

Jedenáct z dotázaných mělo pocit, že by bylo lepší připravovat se k dobrovolnictví přímo v terénu. Osobní a spontánní zkušenost je dle jejich názoru nepřenositelná. Během přípravy se sice učí řešit konflikty v různých modelových situacích, avšak umělé prostředí takovéto výuky se velmi liší od toho, jež jej čeká.

„Na setkání se slečnou, které jsem měla být velkou kamarádkou, jsem se velmi těšila. Na první dojem působila velmi roztomile, ale netrvalo dlouho a tohle sladké stvoření se proměnilo v neklidnou, roztěkanou, panovačnou a zlou slečnu. Chtěla měnit činnosti snad každou minutu, u ničeho nevydržela. Nevěděla jsem jak na to reagovat. Přicházela jsem domu unavená a totálně vyčerpaná. Během přípravy jsem se naučila spoustu her a technik, jak zabavit dospívajícího jedince. Na ni, však nic nefungovalo a já nedokázala reagovat na její zlosti. Byla vulgární a vůbec mě nerespektovala. Došlo to tak daleko, že jsem tento vztah musela ukončit a přenechat ji jinému dobrovolníkovi.“

(Sylvie, 26, dotazník č.7)

Problém č. 2: Nedostatečná organizace přípravy dobrovolníků.

Šest respondentů se domnívá, že příprava dobrovolníků není dostatečně organizovaná. Dokonce, že někdy schází pevná struktura a organizace i v samotné instituci, jež dobrovolníky přijímá. Možná je tento fakt způsobený tím, že v České republice jsme teprve na začátku dlouhé cesty k dobrovolnictví. Ačkoliv v uplynulých deseti letech vzniklo mnoho dobrovolnických center (a jiných organizací spolupracujících s dobrovolníky), mnohá z nich vznikala velmi narychlo, aby utišila aktuální poptávku služeb, což mohlo být právě onou příčinou jejich nedostatečné organizace.

Osobně věřím, že ukotvení dobrovolné činnosti je jen otázkou času, a že postupně bude vylepšena i struktura a organizace těchto zařízení. Na druhou stranu existuje již mnoho organizací, jež si tento problém uvědomují, neboť je nemožné připravit profesionální dobrovolníky v instituci, která nedokáže zorganizovat nejprve sebe sama.

„S problémem jsem se setkal, když jsem jako dobrovolník vedl fotbalové družstvo převážně romských chlapců. Jeden chlapec dostal při zápase alergický záchvat a my jsme u sebe neměli žádné léky, a to i přesto, že jsem se opakovaně ptal v organizaci i rodičů všech chlapců, zda má některý z nich nějaké zdravotní problémy. Záleží, zda to byla chyba organizace našeho sdružení či to způsobilo zanedbání ze strany rodičů dítěte. Každopádně si myslím, že by organizace měla mít právo požadovat prohlášení

lékaře, že dítě může sportovat, případně jaké léky používá (na alergii, na astma), či zda má nějakou vadu zraku (barvoslepost).“

(Radek, 23 dotazník č.11)

12.4.8. Otázka č.8.: Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Předpokládám, že mnohým bude tato otázka připadat zbytečná či dokonce nesmyslná. Avšak osobně jsem se setkala s různými přístupy dobrovolníků k jejich činnosti a poznala i mnohé formy placeného dobrovolnictví.

Ačkoliv téměř polovina dobrovolníků (12x) se přikláněla k negativní odpovědi na tuto otázku, našli se i tací, již tvrdili, že tomu může být dokonce i naopak. Neboť dobrovolnictví člověk nevnímá jako povinnost, je to činnost, kterou dělá rád, a proto ji i někdy může vykonávat s daleko větším zaujetím a odhodláním, než jaké věnuje své profesi.

Věřím tomu, že na počátku své dobrovolné činnosti mají všichni dobrovolníci stejné odhodlání a chuť pomáhat druhým. Někdy hovoříme o počátečním nadšení těchto dobrovolníků. Proč se ale ono nadšení občas vytratí?

Na začátku stojí člověk, který věří, že může změnit svět. A nějakou dobu i o to skutečně usiluje. Avšak následná konfrontace s realitou mu často zhatí jeho plány, a on poznává, že je to vše daleko složitější, než si prve myslel. Nejde jen o dobrovolníkovu desiluzi, ale i o všeobecný pocit, zda-li má jeho konání ještě vůbec smysl. Najednou mu schází motivace...

A někdy člověku může scházet i ta motivace finanční. Prvotní velké nadšení dobrovolníka, které dokáže být dostatečnou motivací či impulsem ke konání dobrých skutků, jej záhy opustí. A tak není divu, že se jedinec začne ohlížet po jiné motivaci, třeba právě té peněžní. Setkala jsem se dokonce i s takovými dobrovolníky, kteří si za svoji činnost nárokovali finanční odměny.

13. Závěr

Cílem této práce bylo popsat současnou přípravu dobrovolníků pro práci s mládeží ve volném čase. Ačkoliv je dobrovolnictví v České republice teprve na začátku dlouhé cesty, je již možné zhodnotit působení prvních dobrovolníků a přípravu, jež se jim dostalo. V následující části shrnu základní zjištění mé práce.

První dobrovolníci, již se věnovali mládeži, pocházeli z řad nadšenců, kteří chtěli pokrýt potřeby společnosti a utišit poptávku aktuálních služeb. Zpočátku se nejednalo o žádné organizované činnosti dobrovolníků, a ani tito dobrovolníci „průkopníci“ neabsolvovali žádné speciální přípravy.

Teprve díky úsilí těchto prvních dobrovolníků začala vznikat dobrovolnická centra a byly sepsány první metodiky přípravy dobrovolníků. Neboť tito zakladatelé si velmi záhy uvědomili, že příprava dobrovolníků není jen žádoucí, ale pro chod instituce zcela nezbytná.

Co se týče samotné fáze přípravy dobrovolníků, z výzkumu vyplynulo, že kvalita dobrovolnické přípravy je přímoúměrná její délce. Ideální formou přípravy by mohla být například průběžná příprava dobrovolníků po celou dobu jejich působení v organizaci.

Jistě mnohé překvapí, proč jsou na dobrovolníky kladeny takto vysoké požadavky. Ale je nutné si připomenout, že nekvalifikovaný dobrovolník může opravdu napáchat více škody než užitku. Na druhou stranu, tyto vysoké nároky a požadavky na dobrovolníka, mu budou kompenzovány. Ačkoliv nyní nemám na mysli odměnu finanční.

Z výzkumu vyplývá, že i ta „jiná“ než finanční odměna může být dostatečnou motivací pro činnost dobrovolníka. Odměnou dobrovolníkovi mohou být např. nově získané schopnosti a dovednosti, navázání nových kontaktů, praxe, smysluplně strávený volný čas, ale třeba i psychická pohoda.

Zpočátku mě tento dobrovolnický pragmatismus znepokojoval. Avšak konat to, co je pro nás výhodné, není ničím neobvyklým, je to lidskou přirozeností. A myslím si, že pokud dobrovolná činnost přináší výhody oběma stranám, není na tom vůbec nic špatného.

S rostoucím zájmem o pedagogiku volného času vznikají stále nová zařízení a střediska, jež nabízejí alternativní možnosti způsobu trávení volného času dětí mládeže. Tento moment je velkou příležitostí pro organizace, jež se věnují výchově k profesionálnímu dobrovolnictví. Neboť tato nově vzniklá zařízení nabízejí prostor a příležitost k dobrovolné činnosti.

Je to velká výzva pro dobrovolníky, již se věnují mládeži. Čeká je nelehký úkol, neboť práce s dospívajícími obnáší řadu úskalí. Ale jsou to právě oni, kdo budou hrát velmi významnou roli v životě mladých lidí, roli významných dospělých...

Seznam použitých zdrojů:

Dobrovolníci v neziskových organizacích. Praha: Informační centrum neziskových organizací, 2001. s. 24. ISBN 80-86423-05-0

Všeobecná deklaráce o dobrovolnictví, Amsterdam – leden 2001

Zákon č. 198/2002 Sb. Parlamentu České republiky o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Uveřejněno v č. 82/2002 Sbírky zákonů na straně 4835.

BERGEROVÁ, M., ČERVENKOVÁ, R. *Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci.* Praha: Portál pro Hestia - Národní dobrovolnické centrum, 2005. ISBN 80-7367-017-8.

MCCURLEY, Steve. LYNCH Rick. *Manažment dobrovol'níkův.* Bratislava: SAIA-SCTS, 2000. s. 120. ISBN 80-88928-42-7

DUBEN, R. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti.* Praha: CODEX Bohemia s.r.o., 1996. 373 s. ISBN 80-85963-19-1.

BRUMOVSKÁ, T.; MÁLKOVÁ, G. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 150 s. ISBN 978-80-7367-772-5.

FRIČ, Pavol et al. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice.* Vyd.1. Praha: AGNES a NROS, 2001. 151 s. ISBN 80-902633-7-2

HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

JORDAN, Pawel. OCHMAN, Malgorzata. *Dobrovolníci: cenný zdroj.* Vyd.1. Baltimore, Maryland, U.S.A: The Johns Hopkins University Institute for Studies, 1997. s. 32. ISBN 1-886333-29-7

KLÉGROVÁ, A.; ŠORMOVÁ, L. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany a dětí, 2006. 24 s. ISBN 80-86991-68-7.

LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 80-7169-195-x

MATOUŠEK, O. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2003. 380 s. ISBN 80-7178-548-2

NAKONEČNÝ, M. Motivace lidského chování. 1. vyd. Praha: Academia, 1996, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

TARTAR-GODDET, É. Umění jednat s dospívajícími. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 144s.

TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. 2006. 192 s. ISBN 80-7178-514-8.

ZAJÍC, J. Mládež České Republiky. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2008.

Internetové zdroje:

<http://www.dobrovolnik.cz/>

<http://www.hest.cz/>

<http://voluntariado.net/>

<http://www.dobrovolnik.cz/evropsky-rok-dobrovolnictvi-2011/>

<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-s-detmi-a-mladezi/>

<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>

<http://www.nidm.cz/projekty/realizace-projektu/klice-pro-zivot/dobrovolnictvi#>

<http://mladez.sk/2012/02/08/praca-s-dobrovolnikmi-v-organizacii/>

<http://www.hest.cz/clanky/dobrovolnictvi-jako-prilezitost/>

<http://www.iniciativasocial.net/motivacion.htm>

http://europa.eu/youth/volunteering_-_exchanges/index_es_es.html

ABSTRAKT

MADZIOVÁ, D. Příprava dobrovolníků pro pravidelnou činnost s mládeží. České Budějovice 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce M. Kaplánek.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolná služba, formy dobrovolnictví, dobrovolník, motivace dobrovolníků, příprava dobrovolníků, dobrovolná činnost s mládeží, mentoring, zprostředkované učení, volný čas mládeže, výběr dobrovolníka, osobnostní předpoklady dobrovolníka, význam dobrovolnictví, současná mládež

Tato práce pojednává o kvalitě současné přípravy dobrovolníků, jež se věnují pravidelné dobrovolné činnosti s mládeží. Definuje jednotlivé formy dobrovolnictví, význam dobrovolnictví a pohlíží na dobrovolnou činnosti z různých pohledů. Hovoří o motivacích jednotlivých dobrovolníků. Vytváří koncept vhodné dobrovolnické přípravy a nastiňuje ideální osobnostní předpoklady dobrovolníka, jež se věnuje mládeži. Dále charakterizuje současnou mládež, její hodnotové orientace a uvádí několik řešení pro dobrovolníka, jak efektivně vést mladého člověka.

Praktická část interpretuje poznatky o významu a přínosu dobrovolnictví, současné přípravě a motivaci dobrovolníků, jež byly získány během výzkumného šetření v rámci diplomové práce.

ABSTRACT

Training of volunteers for regular work with youth

Keywords: volunteering, voluntary service, forms of volunteering, volunteer, motivation of volunteers, volunteers training, volunteering with youth, mentoring, mediated learning, youth leisure, selection of volunteer, personality traits of volunteer, importance of volunteering, contemporary youth

The thesis is aimed at the current quality of training of volunteers, who are regularly volunteering with youth. It characterizes various forms of volunteering, the meaning of volunteering and focuses on volunteering from different angles. It also touches the motivation of volunteers. It creates a concept of proper volunteers training and outlines the ideal personality traits of volunteer devoted to working with youth. It also characterizes the contemporary youth, its values and presents several solutions for a volunteer on how to effectively lead a young person.

The practical part interprets the findings of the importance and benefits of volunteering, training and motivation of volunteers, which were obtained during the research of my thesis.

Příloha:

(přepis jednotlivých odpovědí respondentů)

Dotazník č. 1 (Lucie, 26 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O možnosti dobrovolnické spolupráce jsem se dozvěděla na facebooku. :-) Zní to asi dost divně, ale to byl ten první impuls. Pak už to šlo rychle, vyhledala jsem si informace o organizaci, se kterou jsem si přála spolupracovat a připojila se.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

protože činí tuhle planetu lepší a obyvatelnější

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Je to pro mě výzva - aučit se něco nového, získat nějaké ty skills

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

hodně novostí a nějaké ty nové dovednosti

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

samořejmě

6. Pokud ano, v jaké délce?

asi 8 týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

to nezbytné jsem se nakonec naučila rovnou v praxi, příprava byla zajímavá, to určitě, ale ve skutečnosti spousta věcí vůbec nefunguje

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

asi ne, spíš to lidi dělají pro radost, nestresují se u tolik jako v práci, a určitě i plní méně úkolů, když nemusí.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena - 26 let

Dotazník č. 2 (Veronika, 53let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Vyrůstala jsem v rodině, kde hovořit o křesťanství či církvi bylo tabu. Je to tak trochu paradox, neboť pocházím z Itálie, země, kde má katolická církev hluboko zapuštěné kořeny. A tak se i stalo, že jsem měla mnohé kamarádky z věřících rodin. Potají jsem s nimi chodila do kostela a účastnila se jejich společenství. Tehdy naši farnost vedl mladý a velmi aktivní kněz, který se rozhodl, že bude pomáhat dětem, jež žijí ve slumech v okolí Říma. Málokdy si dokáže představit, co se tam dělo. Bylo mi tehdy asi 14 let a měla jsem pocit, že dokážu změnit svět, a tak jsem společně s ostatními děvčaty, začala tomu knězi pomáhat. Tehdy jsem si ani neuvědomovala rizika své práce. Měla jsem spoustu energie a chuť něco udělat. Bylo to těžké, neboť jsem nevěděly, kde začít. Jak učit děti psát a číst, když pro ně vzdělání není žádnou hodnotou. Ty děti netrápilo, že neumějí číst, měly hlad. Nevím, jestli jsem je vůbec něco naučila, ale alespoň jsem měla dobrý pocit, že jsem mohla povědět něco o světě, který neznají. A že v tom světě je běžné, že lidé pracují, aby se mohli najíst. A krádež tedy není jediným způsobem, jak si obstarat potravu. Uvědomila jsem si, že je tady něco špatně. A že každá pomoc musí mít cíl, řád a dobrou organizaci. Každý člověk, který druhému pomáhá potřebuje zpětnou vazbu. Potřebuje vědět, že jeho práce nebyla zbytečná. A tak jsem stala nejen dobrovolníkem, ale i spoluzakladatelkou občanského sdružení, které je na činnosti dobrovolníků závislé.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Musíme si pomáhat...

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Svým způsobem mě tato činnost jistě naplňuje a potom samozřejmě díky této práci mám příležitost potkat nové a zajímavé tváře.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Pocit uspokojení z dobře vykonané práce.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano, ale až o několik let později. V době, kdy jsem se dobrovolné činnosti začala věnovat, téměř ani neexistoval nějaký metodický pokyn nebo plán přípravy dobrovolníků.

6. Pokud ano, v jaké délce?

Vlastně neustále se připravuji na něco nového.

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Naučit se během přípravy vše nezbytné je nemožné. Neustále mě něco nového překvapuje.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Nemyslím si, že všichni. Ale mě se někdy zdá, že je tomu i naopak. V zaměstnání se kolikrát lidé nemohou naplno seberealizovat, vlastně jen plní pokyny nadřízených.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

Žena, 53

Dotazník č. 3 (Tomáš, 25 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

asi mi o tom rekli znami nebo tak, si uz ten první moment nevybavuji

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

aby se lidi k sobe naucily chovat s uctou a samo pomahali tem co to potrebuji

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Casto lidi z rozvojovych zemi litujeme. Rikame si v jake bide ti druzi ziji atd ale pritom jsme radi, ze s tim nemame nic spolecneho a ze zijeme v lepsich zivotnich podminkach. Ale litost je na nic kdyz clovek nejedna. Nepatrim k tem nejodvaznejsim ale proste jsme si tenkrat rekl, ze treba moje ruce budou potreba i nekde jinde.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

moznost pro seberealizaci

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky? ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

kolem 6 tydnu

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Vic nez priprava mi asi pomohli zkusenejsi dobrovolnici, kteri uz vedeli jak to chodi

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

nevim ale asi ne

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk? muz 25

Dotazník č. 4 (Adam, 19 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Tak nějak sem se poprvé o dobrovolnictví dozvěděl od svých přátel.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Když sem byl malej kluk, neměl jsem moc kamarádů a často sem se cítil docela sám. Je těžký když nemáš nikoho, s kým si můžeš popovídat o svých problémech. Lidé by neměli být opuštěni. Dobrovolník má pomáhat těm, co to potřebují, i když třeba nejsou nemocní nebo postižení ale taky proto, že se cítí sami.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Baví mě to, mám ze sebe dobrej pocit a plus to předchází.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

ten dobrej pocit

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

zatím ne

6. Pokud ano, v jaké délce?-

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo? -

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Asi ne každěj, pro hodně lidí je ta motivace peněz silnější.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

m, 19

Dotazník č. 5 (Hanka, 29 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O dobrovolnictví v zahraničí jsem přemýšlela několik let, a sama si pak vyhledala organizaci, která by moji aktivitu zaštitila.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože vždycky bude na světě slabších a bezbranných, kteří se bez pomoci druhých neobejdou. A jinak dobrovolnictví může být taky pěkně nakažlivé a rozvířit dobro v druhých lidech.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Je to obrovská škola života. Navíc díky stáži v zahraničí, kde jsem působila jako dobrovolnice, jsem měla příležitost poznat jinou kulturu, také jsem se naučila plynule další světový jazyk.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

že se toho můžu se toho hodně naučit, seznámit se s odborníky v oboru, potkávat zajímavé tváře.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

během celého akademického roku

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Přesně jen to nezbytné a to ostatní, se nejlépe dobrovolník naučí sám v kritických situacích.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

To je strašně individuální. Je hodně lidí, kteří svoji práci odvádějí vždy na 100%.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena: 29 let

Dotazník č. 6 (Sylvie, 26 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O možnosti dobrovolné spolupráce s agenturou, kde pracuji jsem si přečetla u nás na škole na některé z nástěnek.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

To je snad neodiskutovatelné že dobrovolnictví je potřeba. Osobně jeho přínos vnímám i jako možný způsob prevence třeba při dobrovolné práci s problémovou mládeží.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Dělám to ráda, i když je to někdy hodně těžký, ale vidím v tom smysl. Cítím se užitečná.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Připadám si užitečnější.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

3 víkendová soustředění

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Bohužel příprava mě vůbec nepřipravila na to, co mě čekalo. Na setkání se slečnou, které jsem měla být velkou kamarádkou, jsem se velmi těšila. Na první dojem působila velmi roztomile, ale netrvalo dlouho a tohle sladké stvoření se proměnilo v neklidnou, roztěkanou, panovačnou a zlou slečnu. Chtěla měnit činnosti snad každou minutu, u ničeho nevydržela. Nevěděla jsem jak na to reagovat. Přicházela jsem domu unavená a totálně vyčerpaná. Během přípravy jsem se naučila spoustu her a technik, jak zabavit dospívajícího jedince. Na ni, však nic nefungovalo a já nedokázala reagovat na její

zlosti. Byla vulgární a vůbec mě nerespektovala. Došlo to tak daleko, že jsem tento vztah musela ukončit a přenechat ji jinému dobrovolníkovi.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Nevím, jestli ano, ale měli by a pokud to nedokáží možná by se měli věnovat nějaké jiné dobročinné činnosti.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

ž, 26 let

Dotazník č. 7 (Lenka, 31 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Myslím, že s tím nápadem přišel někdo od nás z farnosti. A protože se mi to líbilo, tak jsem se nechala ulovit.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Není to potřebné, ale základ, pomoci slabším, nemocným, starším...

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Můžu se stát dobrovolníkem a podporovat tak, v co věřím.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Smysluplně strávený volný čas.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ne

6. Pokud ano, v jaké délce? -

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Neměla jsem pocit, že by mi speciální příprava scházela. Oblast dobrovolných aktivit se velmi podobá mému předchozímu zaměstnání.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

i takových jistě pár bude

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena - 31

Dotazník č. 8 (Kuba, 28 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Vždycky mě lákalo zúčastnit se nějakého zajímavého dobrovolnického projektu v zahraničí. Asi kvůli dobrodružství, novým lidem. Tak jsem se o takovou možnost aktivně začal zajímat.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože pomáhá měnit lidské vztahy, pomáhá potřebným.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Proč asi mi to dává smysl a logiku. Potkávám neustále nové lidi. Určitě se taky naučím nové věci, získám tím praxi do života.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

viz. odpověď 1 plus 4

5. Absolvovali jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

půl roku

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Bez přípravy bych to určitě měl s děčkami těžší, ale vše se tam stejně nedozvíte.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

možná pár

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

muž 28let

Dotazník č. 9 (Alena, 42 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Upřímně? Inspirovala jsem se u svých aktivních přátel.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Na takovou otázku bych dokázala odpovídat celé hodiny. Myslím, že každý dobrovolník cítí, že svou činností koná dobro, ale hlavně to dobro u druhých podporuje. Existuje řada zemí, kde dobrovolníky zaměstnávají v rizikových oblastech, aby byli nápomocni při začlenění okrajových skupin do společnosti, čímž významnou měrou přispívají k prevenci nežádoucích jevů atd.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Protože to tak cítím. Je to vše o komunikaci, pokoře, seberealizaci. Zdokonaluji se. Když jsem před lety byla na návštěvě ve Spojených státech amerických, překvapilo mě, že je tady úplně normální angažovat se dobrovolně ve společnosti. Když se Američané seznamují, často je součástí takového rozhovoru otázka na druhého člověka, co dělá ve svém volném čase, jaké dobrovolné činnosti se věnuje. Nedovedla jsem si ani představit, že by něco obdobného mohlo fungovat i tady u nás. I dnes na mě někteří vzhlížejí jako na blázna. Možná jsem někdy bláhová. Ale když vidím, že to někde jinde funguje, tak proč by to nebylo možné jednou i tady u nás.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Pocit seberealizace, růstu, poznání.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano, absolvovala

6. Pokud ano, v jaké délce?

dva měsíce

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Naučila jsem se toho během přípravy poměrně hodně. Takže ji zpětně hodnotím velmi pozitivně.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Proč by ne?

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

ŽENA-42

Dotazník č. 10 (Monika, 22 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O dobrovolnickém programu jsem se dozvěděla už na střední škole při jedné z přednášek v rámci prevence.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Aby na světě bylo dobře všem, i těm, ke kt. nebyl osud tak příynivý.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

V programu jsem velmi spokojená, mám možnost kreativně trávit svůj volný čas.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

suprově strávený volný čas a spoustu kamarádů

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

6 týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Ani ne, nejvíc jsem se naučila od holčinz, které se věnuji.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

100% NE

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena: 22 roků

Dotazník č. 11 (Radek, 23 let)

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Nikdy jsem dobrovolnictví nevnímal jako nic speciálního. U nás dobrovolnictví bylo na denním pořádku. Rodiče sami vedli různé kroužky bez nároku na finanční odměnu. Tak jsem to asi podědil :-D

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Tak to je asi jeden z pilířů zdravé společnosti. Až dobrovolnictví zanikne, no to si raději ani nedomýšlet!

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Kvůli vlastní SEBEREALIZACI, získání zkušeností, kontaktů. A je to potřeba!

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

to: 3

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

3 setkání

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Vždycky se objeví něco nového, co je třeba řešit, takže přípravu je nutné chápat jen jako odrazový můstek. S problémem jsem se setkal, když jsem jako dobrovolník vedl fotbalové družstvo převážně romských chlapců. Jeden chlapec dostal při zápase alergický záchvat a my jsme u sebe neměli žádné léky, a to i přesto, že jsem se opakovaně ptal v organizaci i rodičů všech chlapců, zda má některý z nich nějaké zdravotní problémy. Záleží, zda to byla chyba organizace našeho sdružení či to způsobilo zanedbání ze strany rodičů dítěte. Každopádně si myslím, že by organizace měla mít právo požadovat prohlášení lékaře, že dítě může sportovat, případně jaké léky používá (na alergii, na astma), či zda má nějakou vadu zraku (barvoslepost

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

To ne

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

muž 23

Dotazník č. 12 (Luděk, 34 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Před léty jsem se zúčastnil jedné charitativní akce, a to mě asi k dobrovolnictví nakoplo.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Aby se tenhle svět neproměnil v jedno velké peklo. Měli bychom to vnímat jako lidskou povinnost pomáhat druhým.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Abychl pomohl.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Očekávat něco je špatné, to popírá činnost samotnou.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ne, ale to je přesně to, co ze mě udělalo profesionálního dobrovolníka. Zkušenosti mi daly daleko více a časem každý pozná, jestli má na to žaludek, odvahu i vlohy.

6. Pokud ano, v jaké délce?

-

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

-

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

NE!

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

muž 34

Dotazník č. 13 (Barbora, 28 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Když nám onemocněla babička a my se o ní nedokázali postarat, museli moje rodiče vyhledat pomoc. Tekrát k nám začala docházet vlastně jedna dobrovolnice, a já se asi poprvé v životě uvědomila, jak může být dobrovolník užitečný a řekla si, že i já se do nějakého dobrovolného projektu zapojím.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože je mezi námi mnoho těch, kteří pomoc dobrovolníků potřebují, a dokonce je mezi námi i hodně takových, kteří se bez ní neobejdou.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Po vleklé hospitalizaci babičky v nemocnici a její ještě nekonečnější rekonvalescenci, jsem se stala asi vnímavější k potřebám druhých. Teď už to není jen kvůli babičce. Cítím se užitečná a celkově tolerantnější k ostatním.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

že se cítím se lépe, po psychické i fyzické stránce.

5. Absolvovali jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

5 týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Scházelo mi víc příkladů ze života.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

nevím

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk? žena 28 let

Dotazník č. 14 (Tereza, 29):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Na VŠ byla vždycky hromada vylepených inzerátů hledajících dobrovolníky, takže to spíš byla otázka času, kdy mě nějaký osloví.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Určitě pro lepší budoucnost společnosti, pro vřelejší mezilidské vztahy, ale i jako nástroj prevence všeho zlého.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Protože nás dobrovolníků je málo, ale hodně potřeba.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Radost.

5. Absolvovali jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

asi šesti týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

To určitě ne, ale jednalo spíš o organizační problémy instituce.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

ne, tolik jako v zaměstnání, ale zase do své činnosti vnášejí něco jiného

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena: 29

Dotazník č. 15 (Karolína, 28 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Dobrovolnictví si mě samo našlo. Poprvé mi o dobrovolné službě něco řekla jedna z mých kamarádek, ale pak už jsem se asi nechala zlákat tou krásnou myšlenkou dobrovolnictvé učinit svět lepší. Vzájemná lidská pomoc je základním stavebním kamenem společnosti...

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Pracuji na projektu, který pomáhá dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněných rodin, a musím uznat, že v tomto směru dobrovolnictví skrývá velký potenciál, třeba jen v prevenci kriminality mládeže.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Asi je to správné. Mám radost z toho, co dělám.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Nové přátele, příjemnou náplň volného času.

5. Absolvovala jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

půl roku-3 setkání

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

To nejdůležitější jsem se tam asi opravdu naučila, navíc to byly prima setkání.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

to záleží

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

ž 28

Dotazník č. 16 (Simona, 27 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Kamarádka.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Aby jsme zůstali lidmi.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Nechci se tady rozepisovat o tom, že je to etické, což samozřejmě je. Ale ten hlavní důvod, proč jsem dobrovolník, je, že jsem jí ráda.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Učí mě být neustále ve střehu a připravená na nečekané.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Ne

6. Pokud ano, v jaké délce?

-

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

bez přípravy

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

To nejde srovnávat, ve hře jsou úplně jiné motivy práce.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

27 žena

Dotazník č. 17 (Jana, 30 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Asi touha pomáhat potřebným.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože je mezi námi hodně lidí, kteří naši pomoc potřebují.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Naplňuje mě to.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Naplňuje mě to.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

5 týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Je to o přístupu každého dobrovolníka, co si z přípravy odnese. Spíše mě někdy napadlo, že by se nemělo tolik bazírovat na přípravě jako na výběru vhodného dobrovolníka.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

to je různé

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

ž -30

Dotazník č. 18 (Daniela, 29 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Ten první popud přišel na spolču, kam jsem pravidelně docházela a pak už se mi nabídky dobrovolné služby hrnuly tak nějak samy.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože jsou mezi námi potřební. A protože může být pro mnohé cestou osobního růstu.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Cítím se při dobrovolničení užitečná.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

pocit užitečnosti, nové kontakty, kamarády

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Absolvovala

6. Pokud ano, v jaké délce?

4 týdny

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne,

uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

tak napůl

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné úsilí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Možná vkládají méně úsilí, ale větší kousek sebe.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena:29

Dotazník č. 19 (Martina, 26 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Pro dobrovolnictví mě nadchla má kamarádka, která strávila jako dobrovolník rok v Mexiku.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Podporuje dobré vztahy mezi lidmi. Pomáhá těm, co žijí v nepříznivých nebo znevýhodněných podmínkách.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Když pomáhám druhým, obohacuje to i mě. Jen kolik lidí jsem díky mé práci poznala, novou zemi, odlišné kulturní tradice, skvělé přátele, nový jazyk.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Psychickou pohodu a to předchozí

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

4 měsíce

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Naučila jsem se toho dost, abych mohla začít dobrovolničit, ale málo na to, ale určitě ne všec, abych byla připravená na každou situaci.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

já pracuji vždycky na 100%

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena_26

Dotazník č. 20 (Cyril, 21 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O dobrovolnictví se vždycky mezi mými spolužáky dost mluvilo. Skoro každý z nás se nějak aktivně jako dobrovolník pracoval.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Na mě působí velmi pozitivně. Asi bych jinak sám prováděl daleko víc lumpáren, takhle mi moji svěřenci nastavují zrcadlo a já si o to víc přeju, aby z nich jednou vyrostli slušní lidi.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Každý den strávený s mými svěřenci je pro mě výzva.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Přátelé, Přátele, Přátele.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

několik víkendů 4 nebo 5

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Ne

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné úsilí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

ne

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

muž 21

Dotazník č. 21 (Adéla, 24 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Původně to byla asi vidina splnit si povinnou školní praxi, ale pak se mi v organizaci velmi zalíbilo, a já tam začala docházet sama dobrovolně.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože dělá člověka vnímavějším k potřebám druhých.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Je to výborná praxe, teda nejen do školy, ale taky do života.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Cítím se lépe. A mám příležitost se toho maximum naučit.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano, ale minimální

6. Pokud ano, v jaké délce?

v rámci jednoho dne

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

to nejde! Učit se musíme neustále a nejen na školeních ale hlavně z vlastních zkušeností

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

asi ne

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena: 24

Dotazník č. 22 (Julie, 25 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Možnost dobrovolnické spolupráce mi nabídl můj známý - majitel jedné neziskové organizace.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Aby kolem nás bylo víc spokojených a usměvavých tváří.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Poznávám stále nové lidi, klienty, kolegy,.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano, absolvovala

6. Pokud ano, v jaké délce?

Trvala asi dva týdny.

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Příprava byla podle příliš stručná a krátká.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

ne, ani nemusejí, často je pro ně dobrovolnictví aktivní odpočinkem právě od práce

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena, 25

Dotazník č. 23 (Linda, 33 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O dobrovolnictví jsem si přečetla brožurku v informačním centru mládeže, kde byly přímo uvedeny konkrétní nabídky dobrovolné spolupráce.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Bez pomoci některých dobrovolníků by ani nemohly některá zařízení fungovat.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Vidím v tom smysl i budoucnost.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Příjemně a s dobrým pocitem a čistým svědomím strávený čas.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

Měli jsme průběžná víkendová setkání během školního roku.

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Mě se příprava velmi líbila a bavila mě, potkala jsem na ní partu zajímavých přátel, měla možnost diskutovat s odborníky

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Věřím, že ano.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

33 žena

Dotazník č. 24 (Honza, 28 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Asi to hlavně byla možnost vlastní seberealizace v reklamovaném projektu

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Pomáhat druhým. To snad učíme děti už v mateřinkách, ale stejně to pořád ještě všichni nepochopili. V projektu, na kterém pracuji, je dobrovolník velvyslancem dobrých lidských vztahů a úměrně se podílí na primární prevenci kriminality dětí a mládeže.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Již zmíněná seberealizace.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Do třetice seberealizaci a aktivní prožití volna.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

Jistě

6. Pokud ano, v jaké délce?

cca pět týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

nezbytný základ a instrukce

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

to si nemyslím

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

muž:28

Dotazník č. 25 (Klára, 26 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Viděla jsem na internetu zajímavou nabídku, jak se stát dobrovolníkem a měla chuť to zkusit. Připadalo mi to smysluplné a hezké.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Ve mě probouzí naději na lepší zítřky.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Pro milón věcí. Činím to s láskou, s vírou a s dobrým pocitem ze sebe sama. Kvůli poznání.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

viz 3

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

tří týdnů

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Mohla být podle mě i intenzivnější.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

nevím

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena-26

Dotazník č. 26 (Jitka, 20 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

O projektu jak pomáhat sociálně znevýhodněným dětem, jsme si povídali ve škole při občanské výchově.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Kdyby nebylo, bylo by hodně lidem daleko hůř.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Možná proto, že mi je těch lidí, kterým pomáhám líto.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Je špatné něco očekávat, zvláště vděk od těch, kterým pomáháme, takže asi žádný přínos neočekávám. Na druhou stranu určitě mi činnost přináší dobrý pocit ze sebe sama.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

dvouměsíční

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

To se asi nedá stihnou nikdy. Proto, pokud budu mít možnost ráda se dalšího školení zúčastním.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Je možné obojí.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena 20

Dotazník č. 27 (Radka, 38 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Nebyly to klikaté cesty, ale dobří přátelé.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Pomáhat si je přirozené, lidské, smysluplné, krásné, ale hlavně nezbytné.

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

viz. otázka č.2

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Neustále nové informace, možnost účastnit se seminářů s odborníky a spoustu nových přátel.

5. Absolvoval(a) jste přípravu pro dobrovolníky?

ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

několik víkendových setkání během roku, možná jich bylo šest

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Nevím, jestli vše, ale hodně zajímavých a praktických rad.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné úsilí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

Kloním se k ne, i když bych raději volila ANO

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena 38

Dotazník č. 28 (Milada, 24 let):

1. Jaké cesty Vás přivedly k dobrovolnictví?

Myšlenka udělat něco pro druhé a také se cítit užitečná. Na internetu jsem si pak vygooglila, jaké existují varianty dobrovolnictví, co je to dobrovolné služba a našla si vhodný a zajímavý projekt.

2. Proč si myslíte, že je dobrovolnictví potřebné?

Protože na celém světě je potřebných...

3. Proč se věnujete dobrovolné činnosti?

Cítím se užitečná.

4. Co Vám dobrovolná činnost přináší?

Dává smysl tomu, co dělám.

5. Absolvovali jste přípravu pro dobrovolníky?

Ano

6. Pokud ano, v jaké délce?

dvou měsíců

7. Naučil(a) jste se během přípravy vše nezbytné? Pokud ne, uveďte, co Vám v přípravě scházelo?

Snažila jsem se vytěžit y přípravy maxium. Zatím jsem žádné vážnější problémy neměla, nebo určitě ne s klienty, možná jen nějak organizační složky trošku selhaly, ale opravdu nic vážného.

8. Myslíte si, že všichni dobrovolníci vkládají při své dobrovolné činnosti stejné usílí a pracují se stejnou pílí a horlivostí, jako ve svém zaměstnání?

To ať soudí každý sám podle svého svědomí.

9. Uveďte, prosím, Vaše pohlaví a věk?

žena 24